

**Αμερικανικές πολιτείες και κολεγιακά προγράμματα καλαθοσφαίρισης: Η επίδραση των
κοινωνιών στους πανεπιστημιακούς οργανισμούς**

του Δημητρίου Κατσιώνη

**Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία που υποβάλλεται στο καθηγητικό σώμα
για τη μερική εκπλήρωση των υποχρεώσεων απόκτησης Διπλώματος
Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «Διοίκηση Αθλητικών Οργανισμών και
Επιχειρήσεων» του Τμήματος Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού του
Παν/μίου Πελοποννήσου στην κατεύθυνση «Μάνατζμεντ Αθλητικών
Οργανισμών & Επιχειρήσεων»**

Σπάρτη

2022

Εγκεκριμένο από την Εξεταστική Επιτροπή:

Επιβλέπων: Δουβής Ιωάννης, Καθηγητής

2^ο Μέλος: Κριεμάδης Αθανάσιος, Καθηγητής

3^ο Μέλος: Στρίγκας Αθανάσιος, Καθηγητής

Υπεύθυνη Δήλωση

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 17 (Λόγοι και διαδικασία διαγραφής από το ΠΜΣ) του Κανονισμού Λειτουργίας Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, δηλώνω υπεύθυνα ότι για τη συγγραφή της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής μου Εργασίας (ΜΔΕ) δεν χρησιμοποίησα ολόκληρο ή μέρος έργου άλλου δημιουργού ή τις ιδέες και αντιλήψεις άλλου δημιουργού χωρίς να γίνεται αναφορά στην πηγή προέλευσης (βιβλίο, άρθρο από εφημερίδα ή περιοδικό, ιστοσελίδα κλπ.).

Ημερομηνία: 21/01/2023

Ο Δηλών

Κατσιώνης Δημήτριος

Copyright © Δημήτριος Κατσιώνης, 2022

Με επιφύλαξη κάθε δικαιώματος. All rights reserved

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου του Τμήματος Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Κατσιώνης Δημήτριος: Αμερικανικές πολιτείες και κολεγιακά προγράμματα καλαθοσφαίρισης: Η επίδραση των κοινωνιών στους πανεπιστημιακούς οργανισμούς
(Με την επίβλεψη του Δουβή Ιωάννη, Καθηγητής)

«Η Ευρώπη δημιουργήθηκε από την ιστορία. Η Αμερική από τη φιλοσοφία». Με αυτή τη φράση κάποτε η Μάργκαρετ Θάτσερ πιθανόν προσέγγισε σωστά τη βάση που αποτέλεσε την αφετηρία για τη γέννηση αυτών των δύο Ενώσεων, σε οικονομικό και πολιτικό επίπεδο. Η ματιά του Ευρωπαίου ψηλαφίζει το φαινόμενο «ΗΠΑ» με διαφορετική υφή και το αξιολογεί εντός ενός ξεχωριστού γνωστικού και εμπειρικού υποβάθρου. Οι ΗΠΑ δεν είναι απλά «ο Νέος Κόσμος». Συγκροτούν έναν οδηγό για την κοινωνία που θα θέλαμε ως ανθρώπινο είδος κάποτε να φτιάξουμε προχωρώντας προς το μέλλον αλλά παράλληλα και ένα χαρακτηριστικό –στα όρια του αποτρεπτικού- παράδειγμα των προβλημάτων που θα αντιμετωπίσουμε στο μονοπάτι αυτό. Είναι όμως οι ΗΠΑ το κράτος-ηγέτης στο παγκόσμιο στερέωμα σε οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο; Εν έτη 2022 αυτό, μαζί με τις προθέσεις τους, τίθενται υπό αμφισβήτηση. Αυτό όμως για το οποίο δεν χωρά καμία αμφιβολία, είναι ότι οι ΗΠΑ είναι μακράν της δεύτερης, η πιο προηγμένη αθλητικά χώρα στον κόσμο. Ένα οικοσύστημα των σπορ που όλοι θέλουν να αντιγράψουν και να μιμηθούν αλλά κανείς δεν μπορεί. Είναι δε, ο παγκόσμιος ηγέτης και trendsetter (ο χαρακτηρισμός αφορά σχεδόν όλες τις εκφάνσεις του αθλήματος) στον τομέα της καλαθοσφαίρισης. Η παρούσα διπλωματική εργασία εστιάζει στο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό και δημογραφικό υπόβαθρο των πολιτειών που φιλοξενούν μερικά από τα μεγαλύτερα πανεπιστημιακά προγράμματα μπάσκετ του NCAA, στους δεσμούς των ομάδων με τις κοινωνίες και στο πως οι παράγοντες αυτοί, η κουλτούρα και οι επικρατούσες τάσεις στο κοινωνικό-οικονομικό και πολιτικό κομμάτι στην εκάστοτε περιοχή, έχουν επιδράσει στη λειτουργία των αθλητικών αυτών προγραμμάτων, εντός και εκτός των αγωνιστικών χώρων. Στοχεύει δε να ρίξει μια βαθύτερη ματιά στην Αμερικανική κοινωνία, βαδίζοντας νοητά το σαγηνευτικό μονοπάτι της κολεγιακής καλαθοσφαίρισης και του πανεπιστημιακού αθλητισμού.

Λέξεις κλειδιά: *Αμερικανική κοινωνία, Πανεπιστημιακά προγράμματα μπάσκετ, Κολεγιακή καλαθοσφαίριση, Νέος Κόσμος*

ABSTRACT

Katsionis Dimitrios: USA and college basketball programs: The influence of societies
on higher education institutions

(With the supervision of John Douvis, Professor)

“Europe was created by history. America was created by philosophy”. With this quote, Margaret Thatcher once probably correctly approached the basis that was the starting point for the birth of these two Unions, economically and politically. The European's eye senses the "USA" phenomenon with a different texture and evaluates it within a separate cognitive and empirical background. The US is not just the "New World". They form a guide for the society that we as a human species would like to build one day, moving towards the future, but at the same time a typical - within the limits of the deterrent - example of the problems that we will face on this path. But is the United States the leading state in the world economically, politically and socially? In 2022 this, along with their intentions, is called into question. But what is beyond doubt is that the United States is by far the most advanced sports country in the world. An ecosystem of sports that everyone wants to copy and imitate but no one can. It is the world leader and trend setter (the description covers almost all aspects of the sport) in the field of basketball. This thesis focuses on the historical, social, political, and demographic backgrounds of the states hosting some of the NCAA's largest university basketball programs, the connections of teams to societies, and how these factors, culture, and social trends prevail on economic and political part in each region, have influenced the operation of these sports programs, inside and outside the stadiums. It aims to take a deeper look at American society imaginatively following the seductive path of college basketball and college sports.

Keywords: *American society, College basketball programs, College basketball, New World*

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ολοκληρώνοντας αυτό το εγχείρημα θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε όλα πρόσωπα που συνέβαλλαν ώστε να καταστεί δυνατό.

Ευχαριστώ πρωτίστως τον επιβλέπων καθηγητή μου κύριο Δουβή Ιωάννη για την έμπνευση και την καθοδήγηση που μου παρείχε,

την οικογένεια μου,

τον φίλο Αθανάσιο Κίζο

και όλους τους συνεργάτες μου από τον χώρο της καλαθοσφαίρισης για τη στήριξη, την ανεκτικότητα, το πνεύμα αλτρουισμού που επέδειξαν και τη βοήθεια τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ABSTRACT.....	5
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	6
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	7
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	10
Σκοπός και σημασία έρευνας.....	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	15
Η σημασία των σπορ στην Αμερικανική κοινωνία.....	15
Προτεσταντική ηθική και σπορ	16
Η εξέλιξη του κολεγιακού διασυλλογικού αθλητισμού στις ΗΠΑ	17
Το άθλημα της καλαθοσφαίρισης.....	19
ΜΕΘΟΔΟΣ.....	21
Ερευνητικά Ερωτήματα	21
Μέθοδος Συλλογής Δεδομένων και Επεξεργασία	21
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	24
Μελέτη Περίπτωσης 1: Η «ευλογημένη γη» της Βόρειας Καρολίνας	24
Ισορροπώντας στο σύνορο της ιστορίας.....	24
UNC&Duke: Οι «γαλαζοαίματοι» του κολεγιακού μπάσκετ αλλά και δύο ακαδημαϊκοί γίγαντες.....	27
Μελέτη Περίπτωσης 2: Κεντάκι: Η «πολιτεία του μπάσκετ»	35
FirstWest: Η πολιτεία δυτικά των βουνών	35
Το Κεντάκι στον Αμερικανικό εμφύλιο	36
Kentucky Wildcats & Louisville Cardinals: Basketball Royalty	39
Ο «Βαρόνος»	41
Ο θρύλος των Cardinals.....	43

Ο άνθρωπος που εκτόξευσε το rivalry.....	44
Μελέτη Περίπτωσης 3: Kansas: Η πατρίδα των «σοφών» του αθλήματος.	46
The Heartland.....	47
Ψηλαφίζοντας τον θρύλο των Kansas Jayhawks.....	49
Από τον Naismith στον Allen και στον Chamberlain.....	50
Μελέτη Περίπτωσης 4: Ιντιάνα: Εκεί όπου το μπάσκετ είναι θρησκεία.....	52
Η Ιντιάνα στον Αμερικανικό εμφύλιο	53
Ιδεολογικές καταβολές.....	54
Ο μύθος των Hoosiers.....	55
Ο «στρατηγός».....	58
Θέματα προς συζήτηση-Συμπεράσματα.....	60
Βιβλιογραφία.....	63

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1. Σύγκριση των Πανεπιστημίων Duke & UNC	27
Πίνακας 2. Έτος ίδρυσης και ποσοστό νικών των Πανεπιστημίων.....	39
Πίνακας 3. Εθνικά πρωταθλήματα των Πανεπιστημίων	44
Πίνακας 4. Τα πιο κερδοφόρα προγράμματα της χώρας.....	43

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στα χρόνια της παγκοσμιοποίησης και της σύγκλισης των κόσμων, όπου οι κοινωνίες και οι σχέσεις-ανθρώπινες, εργασιακές, πολιτικές ή εθνικές- δοκιμάζονται και με την πολυσυζητημένη «σύγκρουση των πολιτισμών» (Χάντιγκτον, 1996) να έχει ήδη ξεκινήσει, η εξωστρέφεια, η γνώση της κουλτούρας και η κατανόηση της ιδιοσυγκρασίας των άλλων χωρών αποτελούν σημαντικά εφόδια στον υπό διαμόρφωση, καινούργιο κόσμο. Ήταν Δεκέμβρης του 1941 όταν εκείνη η αεροπορική επίθεση των Ιαπώνων στο Περλ Χάρμπορ κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου θα άλλαζε πλήρως το ρου της ιστορίας, ορίζοντας ασυνείδητα τον επόμενο ηγέτη αυτού του πλανήτη.

Ήταν τότε όπου οι ΗΠΑ αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τον απομονωτισμό στον οποίον ζούσαν και να βγουν στο παγκόσμιο πολιτικό, στρατιωτικό και πολιτιστικό «γήπεδο» διεκδικώντας τη θέση που του αρμόζει σε αυτό. Η εσωστρέφεια και τα όποια συμπλέγματα κατωτερότητας απέναντι στους ιστορικούς λαούς της Γηραιάς ηπείρου αποτέλεσαν παρελθόν και τα θεμέλια για τη δημιουργία της επόμενης παγκόσμιας υπερδύναμης είχαν μόλις μπει.

Και όμως, οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής είχαν βαθιά χαραγμένες στο DNA και στον προσωπικό τους κώδικα ηθικής αυτές τις αρχές που τους επέτρεψαν χρόνια αργότερα να λάβουν το χρίσμα του ηγέτη. Ένα «Έθνος μεταναστών» κατά τον –Ιρλανδικών καταβολών- πρόεδρο Τζον Κένεντι, γεμάτο ανθρώπους οι οποίοι ταξίδεψαν στην άλλη άκρη του πλανήτη για να οικοδομήσουν μια καινούργια ζωή επάνω στους πυλώνες του «πραγματισμού», του «πλουραλισμού» και της αποφασιστικότητας (Παπανούτσος, 1966). Πλέον, στη νεότερη εποχή, οι Ηνωμένες Πολιτείες προσφέρουν στον υπόλοιπο κόσμο μια καινούργια οπτική σχετικά με τον ορισμό της έννοιας του έθνους. Στο δικό τους κοινωνικό οικοσύστημα, έθνος δεν αποτελεί μια ομάδα ανθρώπων αυστηρά με κοινά φυλετικά ή πολιτισμικά χαρακτηριστικά αλλά ένα σύνολο ατόμων που ζει σε ένα συγκεκριμένο τόπο και κατευθύνεται στην κοινή μοίρα αυτού.

Στις ΗΠΑ μπορεί να διακρίνει κανείς ένα μωσαϊκό πολιτισμών και μια χοάνη διαφορετικών ιδεολογιών. Εκεί ακριβώς εντοπίζεται η διαφορετικότητα και η εκ του αποτελέσματος εγγενής υπεροχή της ιδεολογικής τους κατεύθυνσης καθώς η

ταυτότητα τους υποδεικνύει την υποστήριξη αυτής της διαφορετικότητας και της πολυφωνίας σε όλα τα επίπεδα. “It’s a free country”, άλλωστε.

Φιλτράροντας την ιδιοσυγκρασία, τη νοοτροπία, τον τρόπο σκέψης των Αμερικανών στις διάφορες πολιτείες κατά μήκος της χώρας εντοπίζουμε σημαντικές διαφορές. Η ιστορία, το μέγεθος της ομοιογένειας σε όρους κοινωνικού ιστού (σε μια χώρα με πολλές εθνολογικές και φυλετικές προσμειξείς αλλά και με έναν πολυπολιτισμικό χαρακτήρα), το κλίμα, το εύρος των πόρων και το οικονομικό status, η αύρα της πόλης και οι ρυθμοί της ζωής πλάθουν ανθρώπους και κατ’επέκταση, κοινωνίες. Στις ΗΠΑ βλέπεις πολλά. Από το φιλελεύθερο σε κοινωνικούς όρους (γιατί περί οικονομίας δεν τίθεται ζήτημα μιας και η οπτική είναι η ίδια παντού στη χώρα) πνεύμα και την ανοιχτή σκέψη των μητροπόλεων των δύο μεγάλων ακτών σε Ανατολή και Δύση, στον συντηρητισμό, τον λαϊκισμό αλλά και τα πιο πεζά αλλά άκρως σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο πολίτης των κεντρικών πολιτειών και του Νότου. Η προοδευτική Καλιφόρνια, το κοσμοπολίτικο «Μεγάλο Μήλο» (NY), η intellect Βοστώνη, η πρωτεύουσα Ουάσινγκτον, το όνειρο της Φλόριντα, το νεο-μποέμ (άλλοτε βιομηχανικό) Σικάγο, το πλούσιο αλλά σκληροτράχηλο Τέξας, τα άγρια τοπία της Νεβάδα και της Αριζόνα.

Ο μέσος Ευρωπαίος μπορεί κάλλιστα να διακρίνει 50(+) διαφορετικές χώρες στα γεωγραφικά όρια των ΗΠΑ. Όμως επίσης, μπορεί πολύ γρήγορα να κατανοήσει, μέσα σε αυτό το λίκνο του diversity, τα στοιχεία που ενώνουν όλους τους Αμερικανούς πολίτες υπό τη σκέπη της «μητέρας πατρίδας» και έχουν ουσιαστικά δημιουργήσει ένα καινούργιο «έθνος». Αφοσίωση στην εργασία, ανταπόδοση στην κοινωνία, πίστη στα όσα πρεσβεύει το «αμερικανικό όνειρο» και ο κώδικας δεοντολογίας μιας χώρας που έχει δικά της πιστεύω, δυνατά σύμβολα και αξίες ικανές να σπρώξουν τη ρευστότητα της διαφορετικότητας στη δεξαμενή της κοινωνικής συνοχής.

Για να δει και να αξιολογήσει όμως ο πολίτης της Γηραιάς ηπείρου πιο καθαρά τις αμερικανικές κοινωνίες οφείλει να πάει λίγο πιο βαθιά ανατρέχοντας στο παρελθόν και ψηλαφίζοντας (και) το πολιτικό κομμάτι. Η πιο αξιοσημείωτη διαφορά της αμερικανικής πολιτικής παράδοσης από την ευρωπαϊκή εντοπίζεται στην πλήρη απουσία τριβής με φεουδαρχικά καθεστώτα. Αντίθετα στην Ευρώπη η διατήρηση αυτών ακριβώς των καθεστώτων γέννησε την αμφισβήτηση, νέες ιδέες, τη δίψα για αλλαγή και εν τέλει αρκετές ανατροπές. Στον αμερικανικό Νότο έγινε προσπάθεια υιοθέτησης των φεουδαρχικών αρχών όμως το εγχείρημα απέτυχε καθώς δεν υπήρχε

η ιδεολογική βάση των ευρωπαϊκών κρατών για να το στηρίξει. Κυρίως όμως, η κίνηση αυτή δεν μακροημέρευσε γιατί ουσιαστικά αποτελούσε ένα αφελές μακιγιάρισμα που ήθελε να αποκρύψει τον προφανή στόχο, τη δουλεία.

Οι ανατροπές λοιπόν αλλά και οι πολιτικές ζυμώσεις που προηγούνται αυτών, δεν απαντώνται στην ιστορία των ΗΠΑ. Μόνον οι σκέψεις και το κοινωνικό συμβόλαιο του John Lock έφθασαν στον νέο κόσμο, με τη φιλελεύθερη φιλοσοφία του Βρετανού στοχαστή να αποκτά διαστάσεις ιδεολογίας, χωρίς αντίπαλο δέος (Θ. Βερέμης, 2017), ειδικά από τη στιγμή που ο ρεπουμπλικανισμός απορροφήθηκε πλήρως από την τεράστια δυναμική του φιλελευθερισμού. Κάπως έτσι, η Αμερικανική κοινωνία ξεκίνησε από τη γραμμή της ισότητας για όλους, δίχως ίχνος νεποτισμού και αμφιβόλου προελεύσεως και ηθικής προνομίων όπως αυτά έχουν απαντηθεί σε ολόκληρη την ευρωπαϊκή ιστορία.

Η δε πλήρης απουσία ριζοσπαστικών ιδεών από το πολιτικό οικοσύστημα των ΗΠΑ, αποτελεί ένα καλό λόγο ο οποίος εξηγεί τη σημασία της θρησκείας στο κοινωνικό γίγνεσθαι τους. Πρόκειται άλλωστε διαχρονικά για ένα βασικό «όπλο» στην ρητορική πολλών υποψηφίων Προέδρων (ειδικά από τη Ρεπουμπλικανική παράταξη) οι οποίοι γνωρίζουν τη δύναμη του στον ψυχισμό και τη σκέψη του μέσου Αμερικανού πολίτη. Όλα αυτά βέβαια, σε μια χώρα η οποία ουσιαστικά «γεννήθηκε» στη βάση της θρησκευτικής αυτοδιάθεσης και της προσπάθειας κάποιων ανθρώπων να οικοδομήσουν ένα κράτος απαλλαγμένο από τον απολυταρχισμό και τη συγκέντρωση των εξουσιών σε ένα μόνο πρόσωπο (μοναρχία).

Ήταν τότε που οι Βρετανοί προτεστάντες εναντιώθηκαν στην Βασίλισσα Ελισάβετ Α' και στην Αγγλικανική Εκκλησία, ζητώντας τον πλήρη απογαλακτισμό του βασιλείου από κάθε ίχνος καθολικισμού. Ήταν αυτοί που αναζήτησαν την ελευθερία μακριά από τον συγκεντρωτισμό, στην «καινούργια γη» πέρα από τον Ατλαντικό και αργότερα έγιναν γνωστοί ως πουριτανοί. Για τους πουριτανούς η θρησκεία ήταν σημαντικότερη από την ζωή, την οικογένεια, τους φίλους, τη δουλειά ή την ίδια τους την ύπαρξη. Η Βοστώνη αποτέλεσε το ορμητήριο τους και τα Πανεπιστήμια του Cambridge αρχικά και του Harvard αργότερα, τα ιδεολογικά «εργαστήρια» του πουριτανισμού. Σήμερα, η θρησκεία κατέχει ακόμα σημαντικό ρόλο στην αμερικανική κοινωνία, όμως είναι γεγονός ότι το ποσοστό των Αμερικανών που την τοποθετεί στην κορυφή των προτεραιοτήτων του μειώνεται συνεχώς. Παρόλα αυτά, στη δεξαμενή των χωρών του Δυτικού Πολιτισμού, οι ΗΠΑ

μοιάζουν να φέρουν ακόμα -περισσότερο από κάθε άλλη ίσως- στο κοινωνικό τους σώμα τον ομφάλιο λώρο του προτεσταντισμού.

Οι ιδεολογικοί πυλώνες επάνω στους οποίους οικοδομήθηκε η αμερικανική σκέψη και κοινωνία εντοπίζονται στον ατομικισμό, στη σκληρή δουλειά, στην ανταπόδοση στην κοινότητα, στην αμφισβήτηση της κρατικής αρχής και στην αποδοκιμασία έντονης παρέμβασης του στον κοινωνικό και οικονομικό βίο, στην πίστη του ότι ο απλός άνθρωπος μπορεί να καταφέρει τα πάντα. Κάποιοι από αυτούς σε συνδυασμό με την πολυμορφικότητα των γονιδίων που φιλοξενεί η χώρα και τη τάση που έχει ο Αμερικανός να αγαπάει τον αθλητισμό, έχουν συνδράμει στην ανέλιξη των ΗΠΑ ως μια από εκ των κορυφαίων «sports countries» στον πλανήτη στην νεότερη εποχή. Μέσα από τα σπορ, ο Αμερικανός πολίτης –εκτός των άλλων- βρίσκει έναν πιο ενεργό κοινωνικό ρόλο συμμετέχοντας στις σχετικές διαδικασίες, υποστηρίζοντας την τοπική ομάδα και κάνοντας όνειρα ότι θα μπορέσει μέσω των απογόνων του να βρει και αυτός μια θέση στην ιστορία του «αθλητικού μύθου» των ΗΠΑ.

Η βάση στη δημιουργία αυτού του «αθλητικού μύθου» για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής βρίσκεται στη μήτρα παραγωγής του αθλητικού ανθρώπινου δυναμικού. Εκεί όπου πλάθονται οι πρωταγωνιστές του μέλλοντος. Ο σχολικός αθλητισμός συνιστά το «τάλισμαν» της επιτυχίας και το θεμέλιο για την οικοδόμηση της αμερικανικής αθλητικής πυραμίδας. Το σχολείο συνεισφέρει στον εντοπισμό και στην στρατολόγηση των πιο ικανών νέων (εν δυνάμει) αθλητών από κάθε γωνιά της χώρας ή της πολιτείας, μεταδίδει τον καρπό μιας νέας φιλοσοφίας και μέσα από συγκεκριμένα κανάλια διανομής που απορρέουν από την άρτια δομή του αμερικανικού αθλητικού σώματος δίνει τα κατάλληλα εφόδια και την ευκαιρία σε όλα τα παιδιά, ανεξαρτήτου προελεύσεως ή οικονομικών δυνατοτήτων, να προχωρήσουν στο αντίστοιχο επαγγελματικό πεδίο.

Ένα σπορ με αμερικανικές καταβολές και ιδιαίτερα υψηλή δημοτικότητα στη χώρα είναι αυτό της καλαθοσφαίρισης. Το 1891 ο Καναδός καθηγητής φυσικής αγωγής Dr. James Naismith εφήυρε το άθλημα στο Σπρίνγκφιλντ της Μασαχουσέτης, ορμώμενος από την ανάγκη δημιουργίας μιας αθλητικής δραστηριότητας η οποία θα έπαιρνε μέρος σε έναν κλειστό χώρο, δεδομένων των δύσκολων καιρικών συνθηκών που διακρίνουν τους χειμώνες στη Νέα Αγγλία. Ο Naismith οραματιζόταν για τα νέα παιδιά ένα παιχνίδι που θα βασιζόταν στις δεξιότητες και θα είχε μικρότερη ροπή στους τραυματισμούς σε σχέση με το football, αποσκοπώντας πρωτίστως να

διατηρήσει τους μαθητές του σε φόρμα τις δύσκολες χειμωνιάτικες ημέρες. Ο πρώτος αγώνας basketball διεξήχθη με τη χρήση δύο κλειστών καλαθιών για ροδάκινα και μιας μπάλας ποδοσφαίρου. Σήμερα το άθλημα αποτελεί μια επιχείρηση δισεκατομμυρίων, έχοντας μπει σε σπίτια κάθε γωνιάς αυτού του πλανήτη. Στην καθιέρωση, ανάπτυξη και στην τελική έκρηξη της καλαθοσφαίρισης από την ίδρυση της μέχρι τις ημέρες μας, καθοριστικό ρόλο έπαιξαν τα αμερικανικά κολεγιακά προγράμματα. Εκεί εξ αρχής εντοπίστηκε το γόνιμο έδαφος για να πέσει και να ανθίσει ο σπόρος ενός αθλήματος που επηρέασε σημαντικά την αμερικανική αλλά και την παγκόσμια κουλτούρα.

Σκοπός και σημασία της έρευνας

Ο σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να διερευνήσει, μέσω της παρουσίασης μελετών περίπτωσης (case studies) (case studies), τη σχέση μεταξύ της ανάπτυξης ορισμένων εκ των σημαντικότερων κολεγιακών προγραμμάτων καλαθοσφαίρισης στις ΗΠΑ και διαστάσεων του κοινωνικοπολιτικού γίνεσθαι σε πολιτείες που αυτά αναπτύχθηκαν. Η διερεύνηση αυτή ιχνηλατεί την αποτύπωση μεταβολών οικονομικής διάρθρωσης και κοινωνικών σχέσεων στην οργάνωση, στο στυλ και στη γενικότερη κουλτούρα κολεγιακών προγραμμάτων καλαθοσφαίρισης. Μέσα από την παρουσίαση αυτή διερευνάται τελικά το πως συνδέεται η αθλητική κουλτούρα με κοινωνικοοικονομικές και πολιτικές μεταβολές, τα δε κολεγιακά προγράμματα καλαθοσφαίρισης αποτελούν παραδειγματικές περιπτώσεις, γιατί πολύ συχνά αντικατοπτρίζουν τις αξίες και την κουλτούρα ολόκληρων πολιτειών (χωρών σε αντιστοιχία με Ευρωπαϊκά δεδομένα). Η παρουσίαση γίνεται με χρήση ποιοτικής έρευνας και αναλυτική μελέτη της διαθέσιμης επιστημονικής βιβλιογραφίας.

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Η σημασία των σπορ στην Αμερικανική κοινωνία

Οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής αποτελούν μια παγκόσμια υπερδύναμη στον τομέα των σπορ. Η οικοδόμηση αυτής της υπεροχής τους σε σχέση με τις περισσότερες χώρες του πλανήτη είχε τις βάσεις της σε έννοιες όπως η μεθοδικότητα, το πρόγραμμα, η πλήρης αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων, η εξειδίκευση αλλά πρωτίστως το πάθος του μέσου Αμερικάνου για τα σπορ.

Διαχρονικά τα σπορ είναι ένα βασικό εργαλείο που βοηθάει στη μετάδοση θεμελιωδών αξιών σε αυτό που ονομάζουμε αμερικανική κοινωνία, όπως η ομαδική δουλειά και ο δίκαιος ανταγωνισμός. Παράλληλα συνιστούν συγκολλητικό υλικό για τις διάφορες κουλτούρες των ατόμων που αποτελούν μέρος του κοινωνικού ιστού της χώρας.

Ο σημαντικός ρόλος των ομαδικών αθλημάτων έγινε γρήγορα αντιληπτός στις δυτικές κοινωνίες. Από τη δεκαετία του '70 και έπειτα μέχρι τις ημέρες μας, τα σπορ αποτελούν ένα είδος δεύτερης θρησκείας για τους πολίτες της Αμερικανικής κοινωνίας. Το συναίσθημα της ενεργής συμμετοχής στην προσπάθεια της τοπικής κοινωνίας (συμβατό με την προτεσταντική ιδεολογία της συμμετοχής και ανταπόδοσης στο κοινωνικό σύνολο) αλλά κυρίως τα media, επέδρασαν καταλυτικά στη ψυχοσύνθεση των πολιτών οι οποίοι ένιωσαν ότι με την επιμελή ενασχόληση τους με τα σπορ μπορούν να αποτελέσουν κομμάτι της λαμπερής αθλητικής βιομηχανίας, ακόμα και εάν η δραστηριότητα τους εξαντλείται στην παρακολούθηση της ομάδας της πόλης τους.

Οι ΗΠΑ αξιοποίησαν πλήρως τον πολυπολιτισμικό τους χαρακτήρα σε αυτήν την κατεύθυνση. Διαθέτουν μια μεγάλη γκάμα αθλημάτων, το καθένα με το δικό του κοινό. Όντας μια χώρα μεταναστών και ένα σταυροδρόμι πολιτισμών, δέχτηκαν μια συνεχή ροή εισαγωγής νέων αθλημάτων, καινούργιων τακτικών και δεξιοτήτων έτοιμων να πέσουν ως σπόρος στο γόνιμο –ανοιχτό σε νέες ιδέες- αμερικανικό έδαφος.

Πολλοί κουβαλούσαν μαζί τους ένα είδος «αποσκευών κουλτούρας» και νέων συνηθειών αναφορικά με τις αθλητικές παραδόσεις και την ιδεολογία που επικρατούσε σε κάθε άθλημα. Όλοι μαζί δημιούργησαν μια δυναμική κοινωνία η

οποία περιελάμβανε και υποστήριζε ένα σημαντικό και ανερχόμενο αθλητικό περιεχόμενο (Kirsch, Nolte, 2000).

Εξέχουσα σημασία έχει το γεγονός ότι η αμερικανική κοινωνία (σε αντίθεση με τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές) δεν επεδίωκε να αφομοιώσει και να προσαρτήσει τις νέες ιδέες των μεταναστών με τη διαδικασία ένταξης τους στις προϋπάρχουσες τοπικές παραδόσεις αλλά αντίθετα άφησε τον δυναμισμό που γέννησε αυτή η πρόσμιξη πολλών διαφορετικών ιδεολογιών και συνηθειών να δημιουργήσει κάτι καινούργιο. Αυτό έπαιξε τεράστιο ρόλο στην ανάπτυξη των σπορ και στις γραμμές επικοινωνίας αυτών, σχεδόν με κάθε σπίτι της χώρας. Κάπως έτσι φτάσαμε από τη στροφή των πλούσιων αμερικανών μετά τον εμφύλιο στα παραδοσιακά βρετανικά αθλήματα (τένις, πόλο, κρίκετ), την περιθωριοποίηση της πυγμαχίας ως αθλήματος ασύμβατου με τις αξίες του προτεσταντισμού (είχε συνδεθεί με τη βία, το αλκοόλ και τον τζόγο όντας παράνομη για αρκετά χρόνια) στο σήμερα του μπάσκετ, του φούτμπολ, του μπέιζμπολ και του χόκεϊ. Στις ΗΠΑ, πολλά διεθνή εισαγωγικά αθλήματα και μέθοδοι αθλητικής διδασκαλίας έγιναν πολύ γρήγορα μέρος της mainstream αθλητικής κουλτούρας της χώρας (Kirsch, Nolte, 2000).

Προτεσταντική ηθική και σπορ

Ο Γερμανός κοινωνιολόγος Μαξ Βέμπερ ανέλυσε τον τρόπο με τον οποίο οι ιδεολογίες σε όρους κουλτούρας μπορούν να αναπτύσσονται παράλληλα με τις κοινωνικές δομές μέσα στο πέρασμα του χρόνου (David Hannah, 2000). Η—κατά τον ίδιο— προτεσταντική ηθική είναι άμεσα συνδεδεμένη με τον καπιταλισμό και αναμφίβολα έχει βαθιές τις ρίζες της μέσα στην Αμερικανική κοινωνία μέχρι σήμερα. Είναι γεγονός άλλωστε ότι οι πρώτοι έποικοι της συγκεκριμένης γης, ήταν οι πουριτανοί αποστάτες του αγγλικού στέμματος που έφτασαν στη Μασαχουσέτη αναζητώντας ελευθερία και μια καινούργια ζωή. Ο «Καλβινισμός» ουσιαστικά αντιπροσωπεύει την εξτρεμιστική πλευρά του προτεσταντικού δόγματος. Ο κώδικας ηθικής του υπαγορεύει τη σκληρή δουλειά και τη δημιουργία πλούτου αλλά αποτρέπει το άτομο από την απόλαυση των υλικών αγαθών της εργασίας του. Σύμφωνα με την «καλβινιστική» ιδεολογία, ο κάθε άνθρωπος είναι προορισμένος από τον Θεό για να κάνει μια δουλειά η οποία αποτελεί και την αποστολή του σε αυτή τη ζωή. Ο πλούτος (παράγωγο των πολλών ωρών κοπιαστικής και σκληρής εργασίας) είναι σημάδι ευχαρίστησης του Θεού ενώ η φτώχεια συνδέεται με την έλλειψη όρεξης για δουλειά και την αμαρτία. Το αποταμιευτικό πνεύμα του Προτεσταντισμού

άλλωστε είναι το κλειδί για τη συγκέντρωση πλούτου σε πολλές από τις σύγχρονες κοινωνίες του πλανήτη μας, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα την Αμερικανική.

Οι προτεστάντες λοιπόν ωθούνταν να εργάζονται σκληρά και να εξασκούνται καθημερινά στην αυταπάρνηση. Τα σπορ πρεσβεύουν τις ίδιες αξίες αναφορικά με τα επιτεύγματα και τον ασκητισμό (Luschen, 1972). Οι σκληρές προπονήσεις, οι αυστηρές διατροφικές συνήθειες, η άρνηση κάθε είδους χαλαρότητας και ακολουθίας του mainstream lifestyle αποτελούν απαράβατες αρχές για τον αθλητή που θέλει να πετύχει και διδάσκονται σε αυτόν από πολύ μικρή ηλικία. Η φράση «ο πρώτος είναι πρώτος και ο δεύτερος τίποτα» συνιστά την πεμπτουσία της αμερικανικής φιλοσοφίας γύρω από τα σπορ.

Μια από τις σημαντικότερες εκφράσεις του προτεσταντικού δόγματος είναι ο ατομικισμός. Η ιδέα ότι τα πάντα ξεκινούν από το άτομο και ότι το μεγαλείο του απλού ανθρώπου είναι επάνω από όλα. Πίστη στις δυνατότητες του ατόμου, άρνηση του κοινοβιακού μοναχισμού, εξύψωση της προσωπικής συνείδησης. Η Αμερικανική κοινωνία είναι η πιο ατομικιστική κοινωνία στον πλανήτη. Και αυτή η κατεύθυνση έχει περάσει και στο κομμάτι των σπορ. Οι διαφορές με την Ευρώπη της καθολικής ή ορθόδοξης θεολογίας είναι αξιοσημείωτες. Το NBA των μεγάλων σταρ, του ατομικού ταλέντου όπου ο σπουδαίος παίχτης είναι επάνω από την ομάδα, ικανός να την κουβαλήσει στην επιτυχία όντας προορισμένος για αυτό από ψηλά. Και το μπάσκετ της Ευρώπης του ρωμαιοκαθολικισμού, των παλαιών σοσιαλιστικών καθεστώτων, της πίστης στην παράδοση και στον ιερό, απαράβατο κανόνα που λέει ότι «η ομάδα είναι επάνω από πρόσωπα».

Η εξέλιξη του κολεγιακού διασυλλογικού αθλητισμού στις ΗΠΑ

Η ραγδαία εξελικτική πορεία του σχολικού αθλητισμού στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής έχει αποτελέσει αντικείμενο μελέτης πολλές φορές στο παρελθόν. Είναι άκρως ενδιαφέρον το πώς κάποιες απλές ενδοσχολικές δραστηριότητες που γίνονταν κυρίως για λόγους άσκησης και φυσικής κατάστασης των μαθητών στα παλαιότερα χρόνια, έφτασαν να αποτελούν μια κολοσσιαία επιχείρηση δισεκατομμυρίων δολαρίων σήμερα (Knights Commission of Intercollegiate Athletics, 2009).

Οι ρίζες του φαινομένου εντοπίζονται πριν τον εμφύλιο πόλεμο, στα μέσα του 19^{ου} αιώνα. Η ανώτατη αμερικανική εκπαίδευση τότε στηριζόταν επάνω σε δύο ιδεολογικούς πυλώνες: Ο πρώτος αφορούσε την πεποίθηση που υποστήριζε την ιδεολογία του ανταγωνισμού ως το μοναδικό μονοπάτι προς την κοινωνικοπολιτική ανέλιξη και την οικονομική επιτυχία ενώ ο δεύτερος είχε να κάνει με την παράδοση του να φτάσει κάποιος μέχρι τις κολεγιακές σπουδές ως καθήκον του μορφωμένου πολίτη όπως υποδεικνύεται μέσα από τις δημοκρατικές αξίες (Mattingly, 2007).

Εκείνη την εποχή, η ανάγκη για «οργανωμένη» αθλητική δραστηριότητα στους πανεπιστημιακούς οργανισμούς καλυπτόταν από τους ιθύνοντες κυρίως μέσα από τη διαδικασία των γεωργικών εργασιών. Η διατήρηση μιας καλής φυσικής κατάστασης ήταν σημαντική και για αυτό οι φοιτητές έβγαιναν στους αγρούς για να εργαστούν ή να μαζέψουν πέτρες γύρω από τη σχολή. Παρ'όλα αυτά, τα φοιτητικά σώματα διοργάνωναν τα δικά τους, ανεπίσημα eventστα οποία περιελάμβαναν αγώνες αμερικανικού φούτμπολ και διέπονταν από έναν χαρακτήρα «βίαιης μύησης» των πρωτοετών φοιτητών στο καινούργιο σχολικό περιβάλλον.

Αυτές οι βίαιες (και με σκοπό έναν άγαρμπο σωφρονισμό των νεότερων) τάσεις που κυριαρχούσαν στα ανεπίσημες αυτές ενδοσχολικές αναμετρήσεις, οδήγησαν τους υπεύθυνους των πανεπιστημιακών οργανισμών στην απόφαση της διεξαγωγής αθλητικών παιχνιδιών (παρουσία διαιτητών) μεταξύ των σχολείων. Το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα ο διασυλλογικός κολεγιακός αθλητισμός γνώρισε μεγάλη άνθηση με τα παλαιότερα ιδρύματα της χώρας, Harvard και Yale, να αποτελούν αρωγούς κυρίως μέσα από το rivalry που ανέπτυξαν στο άθλημα της κωπηλασίας (έπαιξαν επίσης μια σειρά αγώνων baseball το 1868 και μερικά ματς football της σεζόν 1872-73 (Vanover, DeBowes, 2013).

Με το πέρασμα του χρόνου, ο απλός ενδοσχολικός ανταγωνισμός πήρε τη μορφή της διασυλλογικής διοργάνωσης η οποία περιελάμβανε στοιχεία όπως η έντονη υποστήριξη των πανεπιστημιακών κοινοτήτων στην ομάδα και η ταυτότητα των σχολείων ενώ σταδιακά η στελέχωση των αθλητικών συνόλων (recruiting) έφευγε από τα χέρια των μαθητών και περνούσε σε αυτά των αποφοίτων (alumni), των διδασκόντων και της διοίκησης (Flowers, 2009-Thwing, 1906).

Η ραγδαία αύξηση της δημοτικότητας των κολεγιακών σπορ δεν θα μπορούσε να περάσει απαρατήρητη από τους επιχειρηματίες της εποχής εκείνης. Ακόμα και εν έτη 1850, οι ηγέτες της διαφημιστικής βιομηχανίας ήταν ικανοί να διαγνώσουν ότι ο πανεπιστημιακός αθλητισμός ήταν σε θέση να παράγει έναν διόλου ευκαταφρόνητο

όγκο κέρδους (Flowers, 2009). Ήταν θέμα χρόνου ώστε όροι όπως το sponsorship, το promotion και το advertisement να κάνουν την είσοδο τους στον χώρο των κολεγιακών σπορ (Vanover, DeBowes, 2013). Σήμερα ο κολεγιακός αθλητισμός είναι μια επιχείρηση δισεκατομμυρίων δολαρίων.

Το άθλημα της καλαθοσφαίρισης

Το μπάσκετ φέρει την ταμπέλα του μοναδικού αθλήματος ανάμεσα στα πιο δημοφιλή του πλανήτη, που ουσιαστικά γεννήθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Ήταν το 1891 στο Springfield της Μασαχουσέτης όταν ο Καναδός καθηγητής φυσικής αγωγής στο Young Men's Christian Association (YMCA) Training School - όπως ονομαζόταν τότε το σημερινό Springfield College- Dr. James Naismith συνέλαβε τη σκέψη γέννησης ενός καινούργιου αθλήματος.

Το κίνητρο του Naismith αφορούσε την δημιουργία μιας δραστηριότητας εσωτερικής σάλας η οποία θα κρατούσε σε καλή φυσική κατάσταση τους φοιτητές κατά τη διάρκεια των δύσκολων καιρικών συνθηκών του χειμώνα. Το σύστησε στους νέους του κολεγίου χρησιμοποιώντας δυο καλάθια ροδάκινων και μια μπάλα ποδοσφαίρου (Mechikoff & Estes, 1993). Η πρώτη version του παιχνιδιού από τον Naismith ήταν βασισμένη σε 5 βασικά βήματα και 13 κανόνες οι οποίοι αργότερα (το 1892) τυπώθηκαν στην εφημερίδα Triangle. Διάλεξε δε τον συγκεκριμένο τύπο μπάλας γιατί μπορούσε ο αθλητής να την χειριστεί με την παλάμη ενώ η αναπήδηση της, κάθε φορά που χτυπούσε στο έδαφος, σκορπούσε ενθουσιασμό (Mamanazarqizi, 2021).

Το Springfield έχει κερδίσει δίκαια το προσωνύμιο «η Πόλη με τις πρωτιές» λόγω των πολλών καινοτομιών της που αναπτύχθηκαν εκεί. Μερικές από αυτές είναι το πρώτο αμερικανικό λεξικό, το πρώτο βενζινοκίνητο αμερικανικό αυτοκίνητο, ο πρώτος τόρνος μηχανικής κατεργασίας για εναλλάξιμα εξαρτήματα και φυσικά το άθλημα της καλαθοσφαίρισης.

Στα πρώτα του βήματα το μπάσκετ παιζόταν μόνο από φοιτητές του YMCA ή άλλων κολεγίων και μαθητές του λυκείου. Παρόλα αυτά, πριν το 1900 αφοσιωμένοι (μη επαγγελματίες) αθλητές νοίκιαζαν αίθουσες χορού ή κτίρια που φιλοξενούσαν οπλοστάσια απλά για να παίξουν το άθλημα. Σταδιακά είδαν μια μερίδα του κόσμου να εμπλέκεται στο γεγονός, εκδηλώνοντας ενδιαφέρον για να παρακολουθήσουν αυτά τα παιχνίδια αφού συμμετείχαν στην πληρωμή του ενοικίου. Αυτό ήταν το πρώτο «εισιτήριο» ενώ τα κέρδη που έμεναν από τη συμμετοχή του κοινού μοιράζονταν

στους παίκτες. Ήταν οι πρώτοι «επαγγελματίες» μπασκετμπολίστες. Το αυξανόμενο ενδιαφέρον προσέλκυσε του λεγόμενους Promoters οι οποίοι προσέλαβαν αθλητές για να παίζουν σε μια πιο συχνή βάση (Neft, Johnson, Cohen, Deutsch, 1975).

Γρήγορα η απλή χειμερινή δραστηριότητα των YMCAs μετατράπηκε σε ένα υψηλού επιπέδου ανταγωνιστικό σπορ στο οποίο αναμειγνύονταν σχολεία, κολέγια, εκκλησίες και τοπικές κοινωνικές οργανώσεις. Μάλιστα, στο διάστημα ανάμεσα στους δύο μεγάλους πολέμους ουκ ολίγες μικρές μεσοδυτικές πόλεις είχαν συνδέσει άμεσα το μπάσκετ με την τοπική τους υπερηφάνεια (Baker, 1996).

Στα χρόνια όπου το άθλημα άρχισε να γίνεται δημοφιλές, παρατηρήθηκε η τάση για δημιουργία επαγγελματικών πρωταθλημάτων κυρίως στις πόλεις της Ανατολικής ακτής των ΗΠΑ. Κάποια από αυτά μακροημέρευσαν και άλλα εξαφανίστηκαν γρήγορα. Είναι αξιοσημείωτο ότι υπήρξαν τότε ομάδες που δεν θέλησαν να ενταχθούν σε κάποια λίγκα, παραμένοντας ανεξάρτητες με στόχο τους να ταξιδεύουν σε όλη τη χώρα και να δίνουν αγώνες για να διασκεδάσουν το κοινό. Αυτές οι ομάδες έγιναν γνωστές με την ονομασία “Barnstormers”. Η πιο γνωστή barnstorming team που διατηρείται μάλιστα μέχρι σήμερα είναι οι Harlem Globetrotters. Λίγο αργότερα τα κολέγια άρχισαν να σπονσοράρουν το άθλημα και να ανταγωνίζονται μεταξύ τους. Yale, Minesota, Dartmouth, Columbia, Chicago, Utah και το Navy ήταν τα πρώτα πανεπιστήμια που έπαιξαν ανταγωνιστικό μπάσκετ με το Yale να κατακτά το εθνικό πρωτάθλημα (Nourayi, 2020).

ΜΕΘΟΔΟΣ

Ερευνητικά Ερωτήματα

Τα ερωτήματα της παρούσας διατριβής είναι:

- Πως γίνεται η ανάπτυξη των κολεγιακών προγραμμάτων καλαθόσφαιρας στις ΗΠΑ
- Με ποιους τρόπους και διαδικασίες οι μεταβολές στην οικονομική διάρθρωση και στις κοινωνικές σχέσεις σε μια περιοχή (Πολιτεία στην περίπτωση που εξετάζεται εδώ) επιδρούν στην οργάνωση, στο στυλ και στη γενικότερη κουλτούρα κολεγιακών προγραμμάτων καλαθοσφαίρισης.

Μέσα από την παρουσίαση αυτή διερευνάται τελικά το πως συνδέεται η αθλητική κουλτούρα με κοινωνικοοικονομικές και πολιτικές μεταβολές, τα δε κολεγιακά προγράμματα καλαθοσφαίρισης αποτελούν παραδειγματικές περιπτώσεις, γιατί πολύ συχνά αντικατοπτρίζουν τις αξίες και την κουλτούρα ολόκληρων πολιτειών (χωρών σε αντιστοιχία με Ευρωπαϊκά δεδομένα). Η παρουσίαση γίνεται με χρήση ποιοτικής έρευνας και αναλυτική μελέτη της διαθέσιμης επιστημονικής βιβλιογραφίας.

Μέθοδος Συλλογής Δεδομένων και Επεξεργασία

Για να απαντηθούν τα παραπάνω ερωτήματα θα χρησιμοποιηθεί η μέθοδος της παρουσίασης μελετών περίπτωσης (case studies). Η μέθοδος αυτή, της συγκριτικής παρουσίασης διαφορετικών περιπτώσεων για ένα συγκεκριμένο θέμα, είναι ευρύτατα χρησιμοποιούμενη στην ποιοτική έρευνα (Simons, 2014). Οι συγκεκριμένες περιπτώσεις επιλέγονται συνήθως είτε γιατί παρουσιάζουν από μόνες τους κάποιο ειδικό ενδιαφέρον σχετικά με το θέμα ή εξαιτίας της αλληλεπίδρασης τους με άλλες περιπτώσεις (Stake, 1995). Η κριτική για τη μέθοδο των μελετών περίπτωσης εστιάζει συνήθως στην αδυναμία να παραγάγουν γενικές υποθέσεις και σε μια ροπή προς την επαλήθευση των αρχικών υποθέσεων (δηλαδή οι μελέτες που επιλέγονται, επιλέγονται ακριβώς επειδή θα προσφέρουν επαλήθευση των όσων ζητούνται στα ερωτήματα της έρευνας). Επίσης, σχολιάζεται αρνητικά το ότι μπορεί να απαιτηθεί πολύ μεγάλο εύρος γνώσης για κάθε περίπτωση, γνώση που πιθανόν να

διαφέρει για άλλες περιπτώσεις (Flyvbjerg, 2006). Όμως, επιλέγονται όταν ερωτήσεις που αφορούν το «πώς» και το «γιατί» πρέπει να απαντηθούν σε πολύπλοκα φαινόμενα και πραγματικές καταστάσεις της καθημερινής ζωής (Yin 2009).

Στη διατριβή αυτή χρησιμοποιούνται παραδείγματα και περιπτώσεις που μπορούν να θεωρηθούν αρχετυπικά, με την έννοια ότι αντιπροσωπεύουν πραγματικές αλλά και διαφορετικές μεταξύ τους καταστάσεις, τόσο σε γεωγραφικό, όσο και σε πολιτικό και οικονομικό επίπεδο. Το ότι οι περιπτώσεις αυτές είναι στην ίδια χώρα και στην πραγματικότητα αφορούν το ίδιο άθλημα, δεν μειώνει τις ουσιαστικές διαφορές μεταξύ της ιστορικής πορείας σε σχέση με τα ερωτήματα της διατριβής, αλλά και τις διαφορετικές τροχιές που ακολουθήθηκαν. Οι μελέτες περίπτωσης που επιλέχθηκαν αντιπροσωπεύουν περιοχές που διαθέτουν τα σπουδαιότερα προγράμματα καλαθοσφαίρισης στην ιστορία των ΗΠΑ και περιλαμβάνουν την αμφιταλαντευόμενη μέσα στο κύμα της ιστορίας Βόρεια Καρολίνα, το αγροτικό Κεντάκι, το «αιματοβαμμένο» Κάνσας και την προσκολλημένη πάντα στην παράδοση Ιντιάνα.

Μελέτη Περίπτωσης 1: Η «ευλογημένη γη» της Βόρειας Καρολίνας

Μελέτη Περίπτωσης 2: UNC & Duke: Οι «γαλαζοαίματοι» του κολεγιακού μπάσκετ αλλά και δύο ακαδημαϊκοί γίγαντες

Μελέτη Περίπτωσης 3: Κεντάκι: Η «πολιτεία του μπάσκετ»

Μελέτη Περίπτωσης 4: Kansas: Η πατρίδα των «σοφών» του αθλήματος

Μελέτη Περίπτωσης 5: Ιντιάνα: Εκεί όπου το μπάσκετ είναι θρησκεία

Τα δεδομένα που παρουσιάζονται για κάθε περιοχή είναι:

Περιγραφικά: η περιοχή, η ιστορία της, πληθυσμός και οικονομία, το πανεπιστήμιο ή πανεπιστήμια που ανέπτυξαν τα προγράμματα καλαθόσφαιρας, σημαντικοί δρώντες για κάθε πρόγραμμα

Αναλυτικά: η ιστορία κάθε προγράμματος καλαθόσφαιρας και οι ιδιαιτερότητες της σε σχέση με τα υπόλοιπα, στατιστικά (όπου είναι διαθέσιμα) για τις επιτυχίες και άλλα χαρακτηριστικά των προγραμμάτων.

Οι πληροφορίες και τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν προέρχονται:

- Τη διαθέσιμη επιστημονική βιβλιογραφία για τα κολεγιακά προγράμματα καλαθόσφαιρας
- Από βάσεις στατιστικών δεδομένων
- Την αποκαλούμενη «γκρίζα» βιβλιογραφία, κείμενα από ιστοσελίδες, δημοσιογραφικά κείμενα, κτλ.

Η προσωπική εμπειρία του γράφοντα από την επαγγελματική του ενασχόληση με κολεγιακά προγράμματα καλαθόσφαιρας και δρώντες σε αυτά και με την αμερικανική καλαθόσφαιρα γενικά.

Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων γίνεται ανά μελέτη περίπτωσης.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μελέτη Περίπτωσης 1: Η «ευλογημένη γη» της Βόρειας Καρολίνας

Η πολιτεία της Βόρειας Καρολίνας έχει κερδίσει επάξια τον χαρακτηρισμό της «μήτρας» του αθλήματος της καλαθοσφαίρισης. Παράγει διαχρονικά άφθονο ταλέντο και διαθέτει κορυφαία τεχνογνωσία αλλά και τη μεθοδικότητα ώστε να το αναπτύξει και να το ετοιμάσει για την κορυφή της συγκεκριμένης επαγγελματικής πυραμίδας, μέσω των σπουδαίων κολεγιακών της προγραμμάτων τα οποία κουβαλούν ζηλευτή παράδοση.

Σήμερα, η συγκεκριμένη πολιτεία μετράει 30 επαγγελματίες αθλητές στο NBA (γεννημένους στη Βόρεια Καρολίνα) όντας στο Νο2 της συγκεκριμένης κατάταξης, πίσω μόνο από την Καλιφόρνια (52 ενεργούς αθλητές στην κορυφαία λίγκα του πλανήτη) η οποία όμως διαθέτει πληθυσμό σχεδόν 40 εκατομμυρίων κατοίκων, νούμερο περίπου τέσσερις φορές μεγαλύτερο από το αντίστοιχο της Βόρειας Καρολίνας. Η τελευταία δε, μέσω των κορυφαίων κολεγιακών της προγραμμάτων και όσων αφορά τους αθλητές που έχουν φοιτήσει σε αυτά, έχει στείλει τους περισσότερους επαγγελματίες στη λίγκα του NBA σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη αμερικανική πολιτεία. Η Βόρεια Καρολίνα φέρει έντονη τη μυρωδιά του αθλήματος στους δρόμους της.

Ισορροπώντας στο σύνορο της ιστορίας

Upper South (οι «επάνω» Νότιοι), Swing State. Στη Βόρεια Καρολίνα η ιστορία έρχεται επάνω σου γρήγορα. Η αμφιταλάντευση μιας πολιτείας που βρισκόταν κοντά στο γεωγραφικό σύνορο του εμφυλίου, πέφτοντας συχνά σε αντιφάσεις και εσωτερικά διλήμματα είναι χαρακτηριστική.

Το 1860 η Βόρεια Καρολίνα ανήκε στις λεγόμενες Slave states. Ο χαρακτηρισμός αυτός αφορούσε τις πολιτείες όπου η δουλεία ή το εγχώριο δουλεμπόριο αποτελούσαν νόμιμες διαδικασίες. Εκείνη την περίοδο, το 1/3 των κατοίκων της Βόρειας Καρολίνας (330.000 από τους 992.622) ήταν σκλάβοι αφροαμερικανοί σε αντίθεση με τους μόλις 30.000 ελεύθερους αφροαμερικανούς.

Η εκλογή του Αβραάμ Λίνκολν στον προεδρικό θώκο τον Μάρτιο του 1861 ήχησε τις καμπάνες της ιστορίας (και) για τη Βόρεια Καρολίνα. Αρχικά οι πολίτες της

ψήφισαν οριακά υπέρ της παραμονής στην ένωση των Βορείων (Union) όταν το αποτέλεσμα κρίθηκε με διαφορά 700 μόλις ψήφων σε σύνολο 94.000. Όταν ο Λίνκολν ζήτησε στρατιωτική βοήθεια όμως για να πλήξει τη Νότια Καρολίνα, η απάντηση ήταν άμεση. Την επόμενη της κατάκτησης του Fort Sumter (στρατηγικό θαλάσσιο σημείο στη Νότια Καρολίνα) από τους Βορείους, η Βόρεια Καρολίνα αποσχίσθηκε και εντάχθηκε στο πλευρό των Νοτίων (Confederate).

Η πολιτεία έδωσε στον εμφύλιο τους περισσότερους στρατιώτες ανάμεσα στη συμμαχία του Νότου. Το νούμερο των 133.905 στρατιωτών είναι αρκετά μεγάλο ενώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι περίπου 20.000 εξ αυτών έχασαν τη ζωή τους στη μάχη. Ο εμφύλιος δίχασε την ούτως ή άλλως χωρισμένη στα δύο Βόρεια Καρολίνα, γεννώντας έριδες μεταξύ των North Carolinians. Αρκετοί μικρών οικονομικών δυνατοτήτων αγρότες του δυτικού κομματιού που δεν συμπαθούσαν ιδιαίτερα την αριστοκρατία του ανατολικού μέρους της πολιτείας και τις μεθόδους της συμμαχίας των Νοτίων, πολέμησαν στο πλευρό των Βορείων μαζί με οκ ολίγους αφροαμερικανούς. Η Βόρεια Καρολίνα έστειλε περίπου 8.000 στρατιώτες προς ενίσχυση της συμμαχίας των Βορείων στον πόλεμο, εκ των οποίων οι 5.032 ήταν αφροαμερικανοί.

Στο σύνολο της η Βόρεια Καρολίνα είναι μια παραδοσιακά ρεπουμπλικανική πολιτεία. Αυτό το συμπέρασμα είναι παράγωγο μιας προσεκτικής ματιάς στα αποτελέσματα των προεδρικών εκλογών τα τελευταία σχεδόν 50 χρόνια. Ενώ λοιπόν η πλειοψηφία των πολιτών έδινε το χρίσμα στους Δημοκρατικούς σχεδόν αποκλειστικά στο διάστημα 1876-1964, ψηφίζει κυρίως το Ρεπουμπλικανικό κόμμα από το 1968 μέχρι σήμερα. Η πολιτεία άλλαξε πλεύση όταν οι Ρεπουμπλικάνοι επένδυσαν στη «Στρατηγική του Νότου» η οποία πάτησε επάνω στην ανησυχία των λευκών συντηρητικών για τη νομοθεσία που αφορούσε τα εκλογικά δικαιώματα στα μέσα των 60s.

Ήταν η εποχή των «Νόμων του Τζιμ Κρόου» που άφησαν το στίγμα τους και στην κοινωνία της Βόρειας Καρολίνας. Στα μέσα της δεκαετίας του 1870 στις ΗΠΑ και κυρίως στις νότιες πολιτείες θεσπίστηκε ένα σύνολο ομοσπονδιακών και τοπικών νόμων το οποίο ουσιαστικά έθετε υπό έλεγχο τα δικαιώματα των μαύρων πολιτών που είχαν απελευθερωθεί από τη δουλειά μετά τον εμφύλιο.

Οι νόμοι αυτοί επηρέασαν τη διάσημη δικαστική διαμάχη «Plessy εναντίον Ferguson» που είχε ως παράγωγο το περίφημο «Separate but equal» με τη δημιουργία

ξεχωριστών δομών για τους πολίτες ανάλογα με το χρώμα του καθενός. Λευκοί και μαύροι επρόκειτο να χρησιμοποιούν διαφορετικά Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, θέσεις πάρκινγκ, σημεία αναμονής, πάρκα και θέατρα. Οι δομές που χρησιμοποιούσαν οι μαύροι πολίτες ήταν σαφώς υποβαθμισμένες σε σύγκριση με τις αντίστοιχες των λευκών οι οποίες συγκέντρωναν τα μεγαλύτερα οικονομικά κονδύλια. Στην πραγματικότητα η τακτική αυτή αποσκοπούσε σε μια «νόμιμη» διατήρηση της δουλειάς, στοχεύοντας στη διασφάλιση της υπεροχής των λευκών απέναντι στους μαύρους στις πολιτείες του Νότου.

Παρόλα αυτά, η Βόρεια Καρολίνα φέρει δικαίως την ταμπέλα της Swing State. Το 2008 ψήφισε υπέρ του Μπάρακ Ομπάμα ενώ κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα μόλις δύο κυβερνήτες της πολιτείας ανήκαν στη ρεπουμπλικανική παράταξη.

Παραδοσιακά ήταν χωρισμένη στα δύο. Το ανατολικό κομμάτι της πολιτείας το οποίο περιλαμβάνει τον κυρίως αστικό ιστό, πόλεις και τα πιο μεγάλα ερευνητικά ιδρύματα (research areas) τάσσεται με το μέρος των Δημοκρατικών. Πόλεις όπως το Durham (έδρα του Ντιούκ), το Wake Forest (εδρεύει το ομώνυμο κολέγιο) και το Chapel Hill (σπίτι του θρυλικού UNC) αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα. Το τελευταίο μάλιστα (Chapel Hill) θεωρείται πιο δημοκρατική πόλη από αντίστοιχα κέντρα του Βορρά (είχε εκλέξει μάλιστα μαύρο δήμαρχο το 1969) αν και τοποθετείται μόλις στο Νο16 εντός της πολιτείας αναφορικά με το μέγεθος του πληθυσμού του. Αντίθετα οι αγροτικές περιοχές της Βόρειας Καρολίνας υποστηρίζουν πιστά το ρεπουμπλικανικό κόμμα.

Η Βόρεια Καρολίνα ιστορικά υπήρξε μια περιοχή μικροκτηματιών. Πρόκειται για μια κοινωνική ομάδα η οποία δεν κατείχε σκλάβους. Όπως είναι λογικό, έδιναν προτεραιότητα στην ασφάλεια τους υποστηρίζοντας την παραμονή στην πλευρά των «Βορείων» (Union) και δεν ήταν καθόλου διατεθειμένη να ρισκάρουν με μια πιθανή απόσχιση προς χάριν της διατήρησης του καθεστώτος της δουλειάς. Αυτοί που είχαν συμφέρον από την επέκταση του νόμου περί κατοχής σκλάβων ήταν οι εύποροι γαιοκτήμονες του ανατολικού κομματιού οι οποίοι πίεζαν για απόσχιση της πολιτείας και ένταξη στην πλευρά των «Νοτίων». Παρότι σαφώς λιγότεροι, οι πλούσιοι του ανατολικού κομματιού κατάφεραν μεθοδικά να πετύχουν την επιθυμητή για αυτούς αλλαγή στρατοπέδου όταν ο Λίνκολν ζήτησε στρατιωτική βοήθεια από την πολιτεία για την κατάληψη της Νότιας Καρολίνας. Μέχρι τις ημέρες μας, το (δυτικό) «αγροτικό» κυρίως κομμάτι της πολιτείας που βρίσκεται δυτικά του Piedmond και

κοντά στα Απαλάτσια Όρη, συνεχίζει να τάσσεται με τον συντηρητισμό υποστηρίζοντας το ρεπουμπλικανικό κόμμα.

UNC & Duke: Οι «γαλαζοαίματοι» του κολεγιακού μπάσκετ αλλά και δύο ακαδημαϊκοί γίγαντες

Πρόκειται για δύο από τα πιο θρυλικά μπασκετικά προγράμματα στην ιστορία της χώρας με τόνους επιτυχιών, πολλούς τίτλους και τεράστιες προσωπικότητες οι οποίες πέρασαν από το κάθε ένα και έβαλαν το δικό τους λιθαράκι στην ανάπτυξη του αθλήματος. Το rivalry μεταξύ του UNC και του Duke θεωρείται το μεγαλύτερο στην ιστορία των αμερικανικών σπορ.

Πέρα από το αθλητικό κομμάτι όμως, έχουμε να κάνουμε δύο σπουδαία πανεπιστημιακά ιδρύματα τα οποία χωρίζουν μόλις 10 μίλια, ο Tobacco Road (Δρόμος του καπνού, η περιοχή έχει παράδοση στην παραγωγή του) αλλά και μια διαφορά φιλοσοφίας ως προς τη λειτουργία τους.

Πίνακας 1.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	UNC	DUKE
Περιοχή	Chapel Hill, North Carolina	Durham, North Carolina
Τύπος σχολείου	Δημόσιο	Ιδιωτικό (Not for Profit)
Δίδακτρα	In State:\$9.028 Out of State:\$36.891	\$60.244
Λήψη οικονομικής ενίσχυσης στον φοιτητή (%)	53% (\$15.936)	58% (\$48.351)
SAT Score	1260	1513
Πληθυσμός φοιτητών	30.092	16.172
Αριθμός Σχολών	1910	4074

Το πανεπιστήμιο της Βόρειας Καρολίνας είναι δημόσιο ίδρυμα. Όταν ο πρώτος φοιτητής περνούσε τις πύλες του το 1796, γινόταν το παλαιότερο υποστηριζόμενο από την πολιτεία πανεπιστήμιο στη χώρα. Το Ντιούκ αντίθετα είναι ιδιωτικό.

Το UNC (University of North Carolina) εδρεύει στο Chapel Hill, μια μικρή πόλη 62.000 κατοίκων ενώ το Duke στο σαφώς μεγαλύτερο Durham των 276.000 κατοίκων. Το Chapel Hill είναι πιο μικρό, πιο «ζεστό» σε όρους κοινωνικής συναναστροφής, φιλοξενεί ανθρώπους και οικογένειες με μεγαλύτερο εισόδημα ενώ είναι καλύτερα δομημένο για έναν φοιτητή που θέλει να ζήσει τα κολεγιακά του

χρόνια εκεί. Το Durham αντίθετα είναι μια από τις λιγότερο ασφαλείς πόλεις στη χώρα. Σύμφωνα με τον επίσημο δείκτη μετρήσεων εγκληματικότητας στην Αμερική, η πιθανότητα να γίνει κάποιος θύμα παραβατικής πράξης στο Durham είναι 1 προς 115, σημαντικά μεγαλύτερο νούμερο από το 1 προς 235 της πολιτείας της Βόρειας Καρολίνας. Ο αντίστοιχος δείκτης στο Chapel Hill είναι 1 προς 620. Το Durham παρουσιάζει επίσης μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας ενώ το κέντρο της πόλης από κάποια ώρα και μετά μοιάζει με «άβατο».

Τα δύο πανεπιστήμια διέπει διαφορετική φιλοσοφία και υπηρετούν διαφορετικές αποστολές. Το UNC απευθύνεται κυρίως στον εγχώριο πληθυσμό και προσφέρει μια πιο παραδοσιακή πανεπιστημιακή εμπειρία στον φοιτητή. Τα μαθήματα περιλαμβάνουν περισσότερα άτομα, η διάδραση και η επικοινωνία με τον καθηγητή δεν είναι τόσο εύκολη όμως η φοίτηση είναι σημαντικά πιο οικονομική. Το Duke με τη σειρά του έχει έναν σαφώς πιο διεθνή χαρακτήρα. Τάξεις με λιγότερους φοιτητές από διάφορες εθνικότητες, σημαντικά μικρότερο ποσοστό απορρόφησης του εγχώριου στοιχείου και ένα άρωμα Ivy League με την έννοια ότι εστιάζει στην ανάπτυξη της σκέψης του φοιτητή πέραν της εξειδίκευσης.

Το Duke φημίζεται για τις σχολές βιολογίας, μηχανικών και μαθηματικών που έχει ενώ διαθέτει μεγαλύτερο πρεστίτζ σαν πανεπιστημιακό ίδρυμα, κατάσταση που δυνητικά προσφέρει στον απόφοιτο του δίαυλο επικοινωνίας και ένα κανάλι συνεργασίας για επαγγελματική απασχόληση με υψηλότερες αποδοχές στο άμεσο μέλλον.

Το UNC εστιάζει περισσότερο στον τοπικό παράγοντα και επιλέγεται από φοιτητές που στοχεύουν να παραμείνουν και να εργαστούν στην ευρύτερη περιοχή της πολιτείας. Αντίθετα το Duke (το οποίο είναι πιο δύσκολα προσβάσιμο για τον φοιτητή) παράγει απόφοιτους μεταξύ των οποίων ένα πολύ μικρό ποσοστό φιλοδοξεί να εργαστεί στη Βόρεια Καρολίνα και γενικότερα στον αμερικανικό νότο. Και τα δύο πανεπιστήμια αξιολογούνται ανάμεσα στα κορυφαία αμερικανικά, σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα αντίστοιχα.

Η κόντρα μεταξύ των Tar Heels του UNC (University of North Carolina) και των Blue Devils του Duke στο άθλημα της καλαθοσφαίρισης θεωρείται ως η μεγαλύτερη, η πιο έντονη στην ιστορία των αμερικανικών σπορ. Πρόκειται πιθανόν για το πιο δημοφιλές rivalry (αντιπαλότητα) στα αθλητικά χρονικά των Ηνωμένων Πολιτειών. Στα λαμπερά γήπεδα του NBA, όπως το Staples Center του Λος Άντζελες (έδρα των θρυλικών Lakers) μπορεί κάποιος να δει μεταξύ των θεατών «αστέρια» του

Χόλιγουντ όπως ο Τζακ Νίκολσον. Στο θορυβώδες Cameron Indoor Stadium (γήπεδο των Blue Devils) όμως –και ειδικά στα μεγάλα τοπικά ντέρμπι με το UNC- είναι πολύ φυσικό να παραστεί ο εκάστοτε πρόεδρος των ΗΠΑ (Μπάρακ Ομπάμα, Μπιλ Κλίντον).

Τι είναι στα αλήθεια όμως αυτό που ωθεί νεαρούς και μεσήλικες κατοίκους της Βόρειας Καρολίνας να ζουν και να αναπνέουν για αυτά τα παιχνίδια; Γιατί αυτή η κόντρα συντηρείται και μεταφέρεται από γενιά σε γενιά και μαζί της η τεράστια ένταση και αντιπαλότητα που παίρνει σάρκα και οστά εντός και εκτός παρκέ; Τι είναι αυτό που «σπρώχνει» σημαντικά πολιτικά πρόσωπα της περιοχής (κυβερνήτες, γερουσιαστές) να παίρνουν ανοιχτά το μέρος του ενός ή του άλλου «στρατοπέδου» μη λογαριάζοντας το ενδεχόμενο πολιτικό κόστος; Γιατί εκατοντάδες φοιτητές του Duke στήνουν, μήνες πριν το μεγάλο ματς απέναντι στο UNC και πολλές φορές μέσα στην καρδιά του χειμώνα, σκηνές στο γνωστό “Kryzewskiville” (χώρος έξω από το γήπεδο ο οποίος ονομάστηκε έτσι από τον θρυλικό κόουτς του Duke Mike Krzyzewski) με στόχο να εξασφαλίσουν ένα εισιτήριο για το πολυαναμενόμενο ματς;

Η απάντηση είναι απλή. Η αντιπαλότητα αυτή ξεπερνάει τα στενά όρια του αθλήματος της καλαθοσφαίρισης και βρίσκει πλήρη εφαρμογή στην ίδια τη ζωή της πολιτείας της Βόρειας Καρολίνας. Έχει να κάνει σε πολλές περιπτώσεις με το ζήτημα των κοινωνικών τάξεων εντός αυτής αλλά και μίας ευρύτερης οπτικής που εκφράζει την κάθε πλευρά για το «κοινωνικό γίγνεσθαι». Ντόπιοι εναντίον «ξένων», τοπικιστές εναντίον διεθνιστών, δημόσιο εναντίον ιδιωτικού, το παλιό και παραδοσιακό απέναντι στο καινούργιο. Για πολλούς αποφοίτους του UNC, το πανεπιστήμιο του Duke είναι απλά ένα συγκρότημα νέων σχετικά κτιρίων το οποία οικοδομήθηκαν για να δείχνουν παλιά, ώστε να προσελκύσουν πιο εύκολα γόνους πλούσιων οικογενειών. Η φιλοσοφία και η κουλτούρα του πανεπιστημίου που εδρεύει στο Durham ήταν πάντα κάτι «ξένο» ως προς την αντίστοιχη των ανθρώπων του Νότου η οποία κυριαρχεί στη συγκεκριμένη πολιτεία.

Ο επί 42 έτη κόουτς του Ντιούκ, Mike Krzyzewski, υπήρξε το κεντρικότερο ίσως πρόσωπο της κόντρας των δύο αυτών μεγάλων μπασκετικών προγραμμάτων στη νεότερη ιστορία του αθλήματος. Ο γνωστός και ως “Coach K” δημιούργησε από τα θεμέλια έναν αθλητικό γίγαντα στο Durham, τελειώνοντας την καριέρα του την άνοιξη του 2022 ως η μεγαλύτερη μορφή των πάγκων στην ιστορία των αμερικανικών σπορ. Γιος φτωχών Πολωνών μεταναστών, μεγάλωσε στο Σικάγο, ανατράφηκε με αυστηρά καθολικές αρχές και θήτευσε υπό τον θρυλικό Μπόμπι Νάιτ

στην Αμερικανική Στρατιωτική Ακαδημία του WestPointστη Νέα Υόρκη. Οδήγησε τους Blue Devils σε 5 εθνικά πρωταθλήματα, 13 Final Fours και 15 τίτλους στην περιφέρεια της ACCενώ κατέκτησε τρία χρυσά Ολυμπιακά μετάλλια και δύο παγκόσμια πρωταθλήματα ως τεχνικός ηγέτης της εθνικής ομάδας των ΗΠΑ.

Σκληρός, άκαμπτος, τελειομανής, χρησιμοποιούσε πάντα μια ιδιαίτερη γλώσσα όντας αυστηρός με τους αθλητές αλλά επίσης και με όσους του ασκούσαν κριτική. Το μιλιταριστικό στυλ που τον διέκρινε (απόρροια των καταβολών του)και η απαίτηση του για δέσμευση στο σύστημα και απόλυτη πειθαρχία από τους παίκτες του αποτέλεσαν τη βάση για να οικοδομηθεί ο μύθος του Ντιούκ αλλά παράλληλα και για να γίνει ο ίδιος μια από τις πιο αμφιλεγόμενες προσωπικότητες που πέρασαν από την αθλητική ιστορία της χώρας.

Στα χρόνια του, το Ντιούκ έχτισε το προφίλ της ομάδας που «όλοι αγαπούν να μισούν» στις ΗΠΑ. Αυτό είναι ένα φαινόμενο που πολλοί έχουν προσπαθήσει να ερμηνεύσουν, εστιάζοντας στο κοινωνιολογικό και πολιτικό υπόβαθρο του. Υπό τον “Coach K” οι Blue Devils καλλιέργησαν και πέρασαν προς τα έξω (περισσότερο ίσως από κάθε άλλο κολέγιο του NCAAI) μια κουλτούρα αριστείας αλλά και ελιτισμού η οποία επικοινωνιακά δεν ήταν ακριβώς αρεστή εκτός των συνόρων του Durham. Το Ντιούκ υπήρξε κάτι καινούργιο (όπως ακριβώς και οι κτιριακές εγκαταστάσεις του campustου). Δεν είχε τις ρίζες και τη σύνδεση που διέπει προγράμματα όπως το Κάνσας, το Κεντάκι ή το UNCμε την αρχέγονη «πηγή του αθλήματος», ήτοι Dr.Naismith.Παράγωγα του «προπονητικού δέντρου» του μεγάλου εφευρέτη της καλαθοσφαίρισης ήταν ο Phog Allen (39 χρόνια προπονητής των Kansas Jayhawks), ο Adolph Rupp (41 χρόνια στο τιμόνι των Kentucky Wildcats). Ο Allen ήταν με τη σειρά του ο δάσκαλος του μεγάλου Dean Smith (τεχνικός ηγέτης του UNCγια 36 χρόνια)ο οποίος με τη σειρά του έδωσε στον κόσμο του μπάσκετ τον Roy Williams(15 χρόνια στο Κάνσας και 18 χρόνια στο UNC) και τον Larry Brown (5 χρόνια στο Κάνσας, τεράστια καριέρα στο NBA). Ο Brownγαλούχησε τον Bill Self ο οποίος φέτος θα μπει στην εικοστή σεζόν του στον πάγκο των Jayhawks. Υπάρχει μια «αόρατη γραμμή αίματος» (bloodline) που συνδέει αυτά τα σπουδαία μπασκετικά προγράμματα η οποία δεν ακουμπάει το νεότερο στη μπασκετική ελίτ Ντιούκ.

Ο Krzyzewski ήταν μαθητής του γνωστού για σκληρές παιδαγωγικές μεθόδους και τον οξύθυμο και άκρως εκρηκτικό χαρακτήρα του Bobby Knight. Για το ευρύ κοινό ο “Coach K” υπήρξε μια εκσυγχρονισμένη versionτου Knight. Ένας προπονητής υπέρ του δέοντος σκληρός απέναντι στους αθλητές του, ο οποίος έβγαине

συχνά εκτός ορίων αλλά είχε μια εξαιρετική ομάδα media να τον υποστηρίζει και ήταν περισσότερο διπλωμάτης από τον-υπερβολικά ευθύ και χωρίς φίλτρο στα λόγια του- μέντορα του. Το Duke στοχοποιήθηκε πολλάκις ως «κολέγιο εύπορων λευκών παιδιών» και πολλοί από τους φημισμένους αθλητές του όπως ο Christian Laettner, ο JJ Redick ή προσφάτως ο Grayson Allen έχουν αποτελέσει «μισητές περσόνες» ανάμεσα στον κόσμο του κολεγιακού μπάσκετ. Το τραχύ, υπέρ του δέοντος ανταγωνιστικό στυλ του “Coach K” και η συνεχής πίεση που ασκούσε στους παίκτες για να βελτιωθούν και να μη συμβιβάζονται με την ήττα γέννησε ομάδες οι οποίες συχνά κατηγορήθηκαν για αμοραλισμό.

Στην πραγματικότητα ο Krzyzewski υπήρξε ένας από τους καλύτερους culture-builders στην ιστορία του αθλήματος. Έτρεξε ένα από τα πιο καθαρά προγράμματα στα κολεγιακά σπορ μένοντας μακριά από κάθε είδους σκάνδαλο. Είχε πάντα έναν δικό του μοναδικό τρόπο να φέρνει τους παίκτες του κοντά, οικοδομώντας δεσμούς εντός της ομάδας, οικογενειακό κλίμα και τη δέσμευση ότι ο καθένας θα λειτουργεί εντός του συστήματος του και πάντα με προτεραιότητα το κοινό καλό. Από τις αρχές των ‘00ς μάλιστα είχε δημιουργήσει ένα ξεχωριστό camp όπου οι βετεράνοι του κολεγίου έρχονταν σε επαφή με τις επόμενες γενιές και τους καινούργιους αθλητές με στόχο να μυήσουν τα νέα παιδιά στο τι πραγματικά σημαίνει να παίζεις για το Ντιούκ και τον ίδιο τον κόουτς.

Οι ομάδες του Krzyzewski ήταν πάντα διαβασμένες σε βάθος και άρτια τακτικά προετοιμασμένες για το παιχνίδι που ακολουθούσε. Μια από τις ελάχιστες φορές που αυτό δεν συνέβη, η TEAM USA (υπό τον Coach K) ηττήθηκε στον ημιτελικό του Παγκοσμίου πρωταθλήματος Καλαθοσφαίρισης στη Σαϊτάμα της Ιαπωνίας από την ελληνική εθνική ομάδα, γιατί απλά αδυνατούσε να διαβάσει και να προσαρμοστεί απέναντι στην πολύ καλά δουλεμένη Pick&Roll-επίθεση του αντιπάλου. Εκείνη η ήττα αποτέλεσε τη βάση της μετέπειτα κυριαρχίας των Αμερικανών στα διεθνή τουρνουά καθώς ο Krzyzewski επέστρεψε άριστα προετοιμασμένος, επιλέγοντας τους κατάλληλους αθλητές για το αγωνιστικό περιβάλλον της FIBA με αποτέλεσμα να παρουσιάσει εξαιρετικά έτοιμα σύνολα που κανείς δεν μπόρεσε να ματσάρει. Ήταν τότε που έδωσε σε όλους να καταλάβουν ότι δεν κατείχε άδικα την κορυφή στην προπονητική ιεραρχία των ΗΠΑ, σε όλες τις βαθμίδες ανταγωνισμού του αθλήματος. Το πρόγραμμα που είχε χτίσει στο Durham του έδινε την ευκαιρία να συγκεντρώσει το καλύτερο ταλέντο της χώρας κάθε σεζόν. Όμως αυτό ήταν το δεύτερο συστατικό της επιτυχίας. Το κλειδί για

αυτήν εντοπιζόταν στην ικανότητα του να δημιουργεί πραγματικές ομάδες . Αφορούσε το περίφημο, δικό του, ρητό της «γροθιάς».

«Μια ομάδα μπάσκετ είναι σαν τα πέντε δάχτυλα στην παλάμη του χεριού σου. Εάν καταφέρεις να τα ενώσεις, έχεις μια γροθιά. Έτσι ακριβώς θέλω να παίζετε» είχε πει ο ίδιος στους παίκτες του.

Υπήρξε επίσης σπουδαίος παιδαγωγός, ο οποίος έδινε έμφαση στην πνευματική ανάπτυξη των αθλητών του και στις αξίες των σπορ. Δεν έκανε ποτέ καμία παραχώρηση σε όρους σεβασμού στον αντίπαλο και στα αθλητικά ιδεώδη. Όπως ακριβώς και ο μεγάλος του αντίπαλος στους Tar Heels του UNC.

Ο Dean Smith (28 Φεβρουαρίου 1931-7 Φεβρουαρίου 2015) υπήρξε για πολλούς ο μεγαλύτερος μπασκετάνθρωπος που γέννησαν οι ΗΠΑ, η «γη του αθλήματος». Γεννημένος στο Κάνσας, αγωνίστηκε με το τοπικό πανεπιστήμιο και κέρδισε ένα πρωτάθλημα (1952) υπό τον μαθητή του Naismith, Phog Allen. Ανέλαβε ως πρώτος προπονητής τους Tar Heels της Βόρειας Καρολίνας το 1961, όταν ήδη μετρούσε τρεις σεζόν ως ασίσταντ κόουτς στην ομάδα. Στα 36 του χρόνια στο γήπεδο όπου σήμερα φέρει το όνομα του, κατέκτησε 2 εθνικά πρωταθλήματα και οδήγησε το UNC σε 11 παρουσίες σε Final Four. Πάνω από όλα όμως, επηρέασε τη ζωή πολλών ανθρώπων και οικοδόμησε μια κουλτούρα για τη ζωή και το άθλημα η οποία συνέβαλλε συνολικά στο να αναπτυχθεί μια κοινωνία του Νότου και να αφήσει πίσω της αντιλήψεις βαθιά ριζωμένες στο άσχημο παρελθόν.

Σε αντίθεση με το μιλιταριστικό στυλ και τον συντηρητισμό που διέκρινε τον Mike Krzyzewski, ο Smith ήταν πολιτικά φιλελεύθερος και δημοκρατικός σε βάθος. Ο πατέρας του, Άλφρεντ Σμιθ, υπήρξε προπονητής των Emporia High Spartans (ομάδα του λυκείου στην πόλη όπου γεννήθηκε ο Dean) με τους οποίους κατέκτησε το πολιτειακό πρωτάθλημα του 1934. Εκείνη η ομάδα είχε τραβήξει επάνω της τα φώτα της δημοσιότητας γιατί είχε στις τάξεις της τον πρώτο Αφροαμερικανό αθλητή στην ιστορία της πολιτείας του Κάνσας. Τριάντα τρία χρόνια μετά, ο Dean Smith έφερνε στο Chapel Hill τον Charlie Scott, τον πρώτο Αφροαμερικανό αθλητή στην ιστορία του UNC.

Ο κόουτς Smith έκανε πολύ μεγάλο αγώνα για την ισότητα σε όλα τα επίπεδα και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Χρησιμοποίησε τη θέση και τη δημοτικότητα του για να εξαλείψει στερεότυπα πολλών ετών, οραματιζόμενος μια κοινωνία όπου λευκοί και μαύροι θα ζουν μαζί αρμονικά. Βγήκε μπροστά όταν μαύροι φοιτητές του πανεπιστημίου δυσκολεύονταν να βρουν σπίτι σε μια κοινωνία λευκών ή δεν

γίνονταν αποδεκτοί για να εργαστούν στις τοπικές επιχειρήσεις. Ήταν πολιτικοποιημένος και πολύ ενεργός σε αυτό το κομμάτι ακόμα και μετά την απόσυρση του από τους πάγκους το 1997.

Ο Dean Smith ήταν πιθανότατα ο μεγαλύτερος δάσκαλος που γέννησε η παγκόσμια οικογένεια του μπάσκετ. Η φιλοσοφία του βασιζόταν στις αρχές της τιμιότητας, της δικαιοσύνης, της ακεραιότητας, του sportsmanship αλλά και της ομαδικής δουλειάς. Στην πραγματικότητα δεν ήταν απλά μια πλατφόρμα αγωνιστικών ιδεών και κανόνων αλλά ένας οδηγός για κάθε τομέα της ζωής. Πολλές επιχειρήσεις της εποχής αφομοίωσαν τις ιδέες του Smith για τη διοίκηση ενός γκρουπ, την ηγεσία και τις τακτικές του για την επίτευξη του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος που μπορεί να παραχθεί από ένα σύνολο διαφορετικών προσωπικοτήτων οι οποίες εργάζονται με κοινό σκοπό.

Σε μια κοινωνία που έφερε ακόμα τα σημάδια, την αμφιβολία και τον διχασμό ως απόρροια ενός μεγάλου πολέμου, ο Smith δίδαξε την ενσυναίσθηση λανσάροντας ένα καινούργιο μοντέλο ηγεσίας. Η ικανότητα του να προσαρμόζεται και να δουλεύει με ότι είχε κάθε φορά στα χέρια του ήταν μοναδική. Μπορούσε να είναι ο «στρατηγός» που αποφάσιζε για όλα και παράλληλα ο καλύτερος φίλος του παίχτη, δίνοντας μεγάλη σημασία στη λύση απλών καθημερινών προβλημάτων. Δίδασκε την αποδοχή της ήττας ως την ευκαιρία για βελτίωση. Είχε ως motto τη δευτερεύουσα σημασία του αποτελέσματος στο γήπεδο καθώς για αυτόν ιεραρχικά το βασικό ζητούμενο ήταν να τρέχει ένα καθαρό πρόγραμμα το οποίο θα βγάζει σωστούς ανθρώπους οι οποίοι θα κουβαλήσουν την κληρονομιά του πανεπιστημίου μέσα τους σε όλη τους τη ζωή, όπου και εάν σταδιοδρομήσουν επαγγελματικά. Έδινε τεράστια σημασία στις σχολικές επιδόσεις των αθλητών του εξισώνοντας τη σημασία του αθλητικού κομματιού με το αντίστοιχο ακαδημαϊκό. Δεν είναι τυχαίο ότι το 96.6% των αθλητών που έπαιξαν για αυτόν ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους στο UNC παίρνοντας το πτυχίο τους.

Για το άθλημα του μπάσκετ, ο Dean Smith υπήρξε ο απόλυτος innovator (καινοτόμος). Πολλά από τα «σινιάλα» που χρησιμοποιούν οι ομάδες μέχρι σήμερα σε όλα τα σπορ όπως η χειρονομία ενός κουρασμένου αθλητή για αίτημα αλλαγής, η στόχευση του σκόρερ στον συμπαίχτη του με το δάχτυλο ως επιβράβευση της πάσας ή η ντρίμπλα πριν την εκτέλεση της ελεύθερης βολής αποτέλεσαν δική του έμπνευση.

Με αυτόν στο τιμόνι, οι ομάδες των Tar Heels ακολούθησαν ένα από τα πιο συναρπαστικά και παράλληλα αποτελεσματικά αγωνιστικά μοντέλα που είδε ποτέ το μπάσκετ. Παιχνίδι υψηλού ρυθμού, άμυνα με παγίδες σε όλο το γήπεδο με στόχο την παραγωγή λαθών και ευκαιριών για πόντους στον αιφνιδιασμό και το περίφημο passing game στο μισό γήπεδο. Ο Smith, αναπτύσσοντας τη γνωστή Motion Offense από τη δική του σκοπιά, είχε δημιουργήσει ένα σύνολο κανόνων εντός του οποίου οι παίκτες του μάθαιναν να διαβάζουν κάθε αντίδραση της άμυνας και να πράττουν αναλόγως, έχοντας κάθε απάντηση στη διαδραστικότητα του αθλήματος. Με αυτόν τον τρόπο, ο κόουτς κρατούσε τον παίκτη εντός ενός συγκεκριμένου πλαισίου δράσης το οποίο εξυπηρετούσε το σύστημα της ομάδας αλλά παράλληλα του έδινε την ελευθερία να αποφασίσει, προσφέροντας του δύο ή τρεις διαφορετικές επιλογές για να επιτεθεί ανάλογα με την αντίδραση της άμυνας στην εκάστοτε επιθετική κίνηση. Ουσιαστικά μέσα από τις ζυμώσεις που παρήγαγε αυτή η αγωνιστική πλατφόρμας, ο Smith «γεννούσε» αθλητές με σημαντικών γνώση των βασικών οι οποίοι μπορούσαν να αντιμετωπίσουν κάθε κατάσταση στη συνέχεια της καριέρας τους.

Το πιο λαμπερό από τα «τέκνα» του προγράμματος του κόουτς, ο Μάικλ Τζόρνταν, είχε χαρακτηρίσει τον Smith ως τον μεγαλύτερο προπονητή στην ιστορία του αθλήματος. Ο μετέπειτα σούπερ-σταρ του NBA τελείωσε την καριέρα του στο UNC με μέσο όρο 17.7 πόντων. Όταν μεσουρανούσε ως επαγγελματίας πολλοί είπαν ότι «ο μόνος που μπορεί να κρατήσει τον MJ κάτω από τους 30 πόντους τη βραδιά ήταν ο Ντιν Σμιθ» όμως η απάντηση του Τζόρνταν ήταν αποστομωτική: « Αυτό που δεν καταλαβαίνει ο κόσμος είναι ότι ο κόουτς Σμιθ μου έδωσε όλη την τεχνογνωσία που χρειαζόμουν για να έρθω στο NBA και να σκοράρω 30 πόντους κάθε βράδυ».

Ο Smith είναι ο μοναδικός προπονητής στην ιστορία του NCAA ο οποίος διατηρεί θετικό ρεκόρ στις προσωπικές του αναμετρήσεις με τον “Coach K”. Σε σύνολο 38 παιχνιδιών, μετράει 24 νικηφόρα αποτελέσματα και μόλις 14 ήττες.

Σε αντίθεση με την «δαιμονοποίηση» του σκληροτράχηλου Mike Krzyzewski από μια σημαντική μερίδα των media και φυσικά από όσους δεν αποτελούσαν υποστηρικτές των Blue Devils, ο Dean Smith υπήρξε προσωπικότητα καθολικής αποδοχής. Μέχρι σήμερα, επτά χρόνια μετά τον θάνατο του, έχει μείνει στη συνείδηση του κόσμου ως ένα «άγιος των ημερών μας». Το βιβλίο που έγραψε με τίτλο “Basketball: Multiple Offense and Defense” είναι κάτι σαν τη Βίβλο της προπονητικής όσον αφορά το κομμάτι της τεχνικής ανάλυσης και των λεπτομερειών.

Αποτελεί μέχρι σήμερα το βιβλίο με τις περισσότερες πωλήσεις στην ιστορία στον τομέα του.

Μελέτη Περίπτωσης 2: Κεντάκι: Η «πολιτεία του μπάσκετ»

Παρά το γεγονός ότι η πολιτεία του Κεντάκι δεν έχει επαγγελματική ομάδα καλαθοσφαίρισης να την αντιπροσωπεύει στο NBA, μπορεί κάλλιστα να οικειοποιηθεί τον χαρακτηρισμό της basketball state των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Πρόκειται για τη μοναδική πολιτεία όπου το μπάσκετ είναι ξεκάθαρα το Νο1 άθλημα σε δημοτικότητα και συνολικά στις προτιμήσεις του κόσμου, κάτι που πιστοποιείται από μια απλή καταμέτρηση των αναζητήσεων κάθε αθλήματος στη μηχανή αναζήτησης της Google, σε κάθε μια από αυτές.

Το άθλημα της καλαθοσφαίρισης έχει μια μακρά παράδοση επιτυχιών στο Κεντάκι σε επίπεδο κυρίως κολεγιακών πρωταθλημάτων ενώ το τοπικό rivalry μεταξύ των Wildcats και των Cardinals έχει βοηθήσει ώστε να εκτοξευθεί το ενδιαφέρον του κόσμου για το σπορ σε δυσθεώρητα ύψη. Οι «Αγριόγατες» του Κεντάκι δε, αποτελούν το πιο επιτυχημένο πρόγραμμα παραγωγής επαγγελματιών καλαθοσφαιριστών στην ιστορία του κολεγιακού μπάσκετ έχοντας στείλει περισσότερους αθλητές εκεί από κάθε άλλο αμερικανικό κολέγιο.

First West: Η πολιτεία δυτικά των βουνών

Στη διάλεκτο των Iroquoian η λέξη «ken-tah-ten» σημαίνει «γη του αύριο». Οι ντόπιοι Ινδιάνοι, πριν τον ερχομό των Ευρωπαίων στην περιοχή, έβλεπαν στο έδαφος αυτό τον τόπο όπου θα αναπτυσσόταν και μακροχρόνιως η φυλή τους. Τα πράγματα δεν εξελίχθηκαν ακριβώς έτσι όμως για αυτούς. Η απόβαση των Ευρωπαίων στη γη τους τον 17^ο αιώνα (αλλά και στις αρχές του 18^{ου}) άλλαξε τους συσχετισμούς στο «μέρος των λιβαδιών» (άλλο ένα προσωνύμιο της εποχής για την περιοχή). Ο τοπικός θρύλος μάλιστα, ο οποίος έχει απορριφθεί από τους νεότερους ιστορικούς, μιλάει για το «σκοτεινό και γεμάτο αίμα έδαφος». Ήταν η φράση που χρησιμοποίησαν οι αρχηγοί των Cherokee, Dragging Canoes και Oconostota, όταν ο νομικός Richard Henderson αγόραζε τα δικαιώματα της φυλής σε ένα μεγάλο μέρος της περιοχής.

Το Κεντάκι είναι κάτι διαφορετικό για τον κάθε άνθρωπο που έχει ζήσει εκεί στο πέρασμα των χρόνων. Είναι η γη που αρχικά αποτέλεσε το σημείο συνάντησης κυνηγών και η οποία μεταμορφώθηκε σταδιακά σε μια καθαρά γεωργική περιοχή σε όρους οικονομίας. Οπνευματικός ηγέτης της «Travelling Church» (θρησκευτική

ομάδα Βαπτιστών που μετακόμισαν στα τέλη του 1781 από τη Βιρτζίνια στην περιοχή), πάστορας Lewis Craig, περιγράφοντας σε μια από τις ομιλίες του τον παράδεισο είχε πει πως «είναι απλά το Κεντάκι ενός άλλου τόπου». Μπαίνοντας στον 19^ο αιώνα, μπορούσε κανείς αφουγκραστεί τις προθέσεις των ανθρώπων που μετακόμιζαν προσωρινά στην περιοχή (migrants). Το Κεντάκι για αυτούς ήταν μια «καλή γη» που τραβούσε σαν μαγνήτης κόσμο από σημείο των σημερινών ΗΠΑ και της Ευρώπης, ο οποίος ήλπιζε ότι με κάποιον τρόπο θα καταφέρει να αγοράσει ένα κομμάτι της First West. Η πολιτεία δυτικά των βουνών (Απαλάχια όρη).

Το Κεντάκι στον Αμερικανικό εμφύλιο

Υπήρξε Border State μεταξύ Βορρά και Νότου. Η γεωγραφική της θέση έπαιξε μεγάλο ρόλο στην αμφιταλάντευση των κατοίκων της στα χρόνια του Αμερικανικού εμφυλίου πολέμου. Δεν είναι τυχαίο ότι η πολιτεία εκπροσωπούταν με ένα αστέρι τόσο στη σημαία του Βορρά όσο και στην αντίστοιχη του Νότου εκείνη την εποχή.

Στην πραγματικότητα το Κεντάκι υπήρξε Slave state (όπως το Delaware, το Maryland, το Missouri και αργότερα η West Virginia), η οποία όμως δεν ήθελε να αποχωριστεί την ασφάλεια του Union (Συμμαχία του Βορρά). Αρχικά λοιπόν η πολιτεία τάχθηκε υπέρ της ουδετερότητας όμως μετά την αποτυχημένη εν τέλει προσπάθεια του στρατηγού των Νοτίων, Leonidas Polk, να την πάρει με το μέρος του Confederate (Συμμαχία του Νότου), ο νομοθέτης ζήτησε τη στρατιωτική βοήθεια του Union. Από το 1863 το Κεντάκι βρέθηκε επίσημα στο στρατόπεδο των Βορείων.

Πιο συγκεκριμένα, το Κεντάκι ήταν στρατηγικής σημασίας πολιτεία και για τις δύο πλευρές. Ο ποταμός Οηιοήταν ένα πολύ σημαντικό φυσικό αμυντικό σύνορο για τους Νοτίους (σήμερα απλά περπατάς τη γέφυρα του ποταμού από την πόλη Κόβινγκτον για να φτάσεις στο Σινσινάτι). Ο δε -γεννημένος στην περιοχή-πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών Abraham Lincolnείχε κάνει την ιστορική παρακάτω δήλωση: «Πιστεύω ότι το να χάσουμε το Κεντάκι, είναι περίπου το ίδιο με το να χάσουμε τον ίδιο τον πόλεμο».

Η παραβίαση της ουδετερότητας από την πλευρά των Νοτίων το 1861, όταν και θέλησαν να προσαρτήσουν την πόλη Columbus(λόγω της θέσης της κατά μήκος του ποταμού Μισσισιπιπή), τροφοδότησε την άμεση απάντηση των Βορείων που μπήκαν στην πόλη Paducah. Ο κυβερνήτης Beriah Magoffin (μέλος του τότε Δημοκρατικού κόμματος) ζήτησε την αποχώρηση και των δύο αντιμαχόμενων από τα

εδάφη της κοινοπολιτείας. Μερικές ημέρες αργότερα, η Γενική Συνέλευση ψήφισε την αποχώρηση (μόνο) των Νοτίων, επιλέγοντας στρατόπεδο.

Από εκείνο το σημείο και έπειτα, το Κεντάκι επίσημα τάχθηκε με την πλευρά του Υπιοημέχρι το τέλος του πολέμου. Όμως η συγκεκριμένη απόφαση της αρχής, σε μια πολιτεία με έντονο το στοιχείο της αμφιταλάντευσης σε πολιτικούς όρους, αποτέλεσε τη «μήτρα» πολλών εσωτερικών προβλημάτων μεταξύ των κατοίκων στο εσωτερικό της. Το φθινόπωρο του 1861, μετά από εξουσιοδότηση των 68 σε σύνολο 110 επαρχιών του Κεντάκι, δημιουργήθηκε μια ανεπίσημη κυβέρνηση των Νοτίων εντός της κοινοπολιτείας. Η Blue grass State («πολιτεία του μπλε γρασιδιού» καθώς σε πολλά βοσκοτόπια του βόρειου κομματιού της εντοπίζεται τέτοιο) έστειλε 35.000 στρατιώτες για να πολεμήσουν στο πλευρό των Νοτίων και 125.000 ως ενίσχυση στους Βόρειους, μεταξύ αυτών 24.000 μαύρους, ελεύθερους ή υπόδουλους.

Παρά το γεγονός ότι το Κεντάκι έχει πλούσια δημοκρατική ιστορία, στα νεότερα χρόνια ψηφίζει ξεκάθαρα υπέρ του ρεπουμπλικανικού κόμματος. Στις τελευταίες δώδεκα προεδρικές εκλογικές αναμετρήσεις, μόλις τρεις φορές η πολιτεία έδωσε το χρίσμα στους δημοκρατικούς (οι δύο ήταν το 1992 και το 1996 με τον Μπιλ Κλίντον) ενώ από το 2000 μέχρι σήμερα (έξι εκλογικές αναμετρήσεις) το ρεπουμπλικανικό κόμμα έχει τα πρωτεία. Αρκετοί πρόγονοι των Kentuckians κατατώνται από τον Νότο και στην πλειοψηφία τους οι πολίτες μέχρι και σήμερα νιώθουν και λειτουργούν ως «Νότιοι», με ο,τιδήποτε αυτό συνεπάγεται.

Έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι μετά τον αρχικό εποικισμό των Ευρωπαίων στην περιοχή των 18^ο αιώνα, δημιουργήθηκαν δύο διαφορετικοί πολιτισμοί. Η Mississippian culture (κουλτούρα του Μισσισιπιπής) στο Δυτικό Κεντάκι και η Fort Ancient culture στο Ανατολικό Κεντάκι, σημάδια των οποίων έχουν ταξιδέψει μέσα στο βαγόνι της ιστορίας και αντανakλούν (αλλού αμυδρά και αλλού πιο έντονα) ακόμα και στις σημερινές κοινωνίες στον βαθμό που αυτό είναι δυνατό.

Οι δύο αυτοί πολιτισμοί παρότι είχαν πολλά κοινά μεταξύ τους στοιχεία, παρουσίαζαν και μερικές αξιοσημείωτες διαφοροποιήσεις. Η Mississippian culture που αναπτύχθηκε στο δυτικό κομμάτι της πολιτείας είχε υπόβαθρο ταξικού διαχωρισμού και θρησκευτικής επιρροής μιας και τα αναχώματα των ναών αλλά και οι κατοικίες των αρχηγών κατείχαν ξεχωριστή θέση στον χώρο. Αντίθετα στο ανατολικό κομμάτι όπου κυριαρχούσε η Fort Ancient culture δεν εντοπίζεται τίποτα τέτοιο. Το δυτικό –άκρως αγροτικό- Κεντάκι σήμερα συνιστά το πιο «θρήσκο»

κομμάτι της πολιτείας. Ανατολικά βρίσκονται οι πιο φτωχές περιοχές (ειδικά όσο πλησιάζουμε στα Απαλάχια όρη) οι οποίες μάλιστα είναι φημισμένες για το ανθυγιεινό lifestyle των κατοίκων τους (ροπή στο κάπνισμα και την παχυσαρκία) το οποίο σε συνδυασμό με το μολυσμένο –λόγω εξόρυξης άνθρακα- νερό πολλών σημείων δίνει ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά καρκινοπαθών στη χώρα.

Όπως συμβαίνει σχεδόν σε όλες τις αμερικανικές πολιτείες, οι περιοχές που φιλοξενούν τα μεγαλύτερα πανεπιστημιακά ιδρύματα είναι και οι πιο φιλελεύθερες. Η επαρχία του Fayette (Fayette county) όπου βρίσκεται το πολύ όμορφο και με υψηλό βιοτικό επίπεδο Lexington (έδρα του Πανεπιστημίου του Κεντάκι) ψήφισε υπέρ των δημοκρατικών στις τέσσερις τελευταίες εκλογικές αναμετρήσεις ενώ η αντίστοιχη επαρχία του Jefferson που φιλοξενεί το πανεπιστήμιο του Louisville, είναι επίσης άκρως δημοκρατική εντός μιας αρκετά συντηρητικής στο σύνολο της πολιτείας. Το Κεντάκι είναι μια κατ'εξοχήν λευκή πολιτεία. Το 87% των κατοίκων του είναι λευκοί (ή λευκοί σε συνδυασμό με άλλη φυλή), νούμερο που το τοποθετεί στην πρώτη δεκάδα των πολιτειών της χώρας με το μεγαλύτερο ποσοστό λευκών.

Το Louisville των 770.000 κατοίκων (το μεγαλύτερο αστικό κέντρο του Κεντάκι) αποτελεί την πιο diverse πόλη της πολιτείας, γαρνίροντας το μεσοδυτικό κλίμα που κυριαρχεί σε αυτήν με μια γεύση αμερικανικού νότου. Στο δυτικό κομμάτι του Louisville καταγράφονται τα υψηλότερα ποσοστά εγκληματικότητας εντός της αρκετά «ασφαλούς» κατά τα άλλα πολιτείας του Κεντάκι.

Φυσικά το Κεντάκι είναι γνωστό για το μπέρμπον (αμερικανικό ούισκι πεπαλαιωμένο σε βαρέλι) και τις φάρμες αλόγων. Τα αποστακτήρια (bourbon distilleries) αλλά και η πλειονότητα των horse farms εντοπίζονται στην περιοχή γύρω από το Lexington και το Louisville και συγκεντρώνουν αρκετό τουρισμό. Είναι γνωστό άλλωστε ότι στο Κεντάκι τα βαρέλια στα οποία παλαιώνεται το μπέρμπον είναι περισσότερα αριθμητικά από τον πληθυσμό της πολιτείας (4.7 εκατομμύρια βαρέλια για 4.5 εκατομμύρια κατοίκους) ενώ εικάζεται ότι στην περιοχή παράγεται περίπου το 95% του παγκοσμίου μπέρμπον. Οι ιπποδρομίες που γίνονται στην περιοχή στα τέλη κάθε Απριλίου, γνωστές και ως «Kentucky Derby» αποτελούν το κοσμικό γεγονός της χρονιάς για την πολιτεία συγκεντρώνοντας πλήθος κόσμου.

Kentucky Wildcats & Louisville Cardinals: Basketball Royalty

«Οι οπαδοί του Πανεπιστημίου του Κεντάκι ζουν και πεθαίνουν για το άθλημα του μπάσκετ. Εάν οι Wildcats χάσουν ένα παιχνίδι, είναι κάτι σαν θάνατος εντός του στενού οικογενειακού περιβάλλοντος».

Jack Givens (παίχτης των Wildcats την περίοδο 1974-78)

«Το μπάσκετ στο Κεντάκι δεν αναγνωρίζεται ως άθλημα. Είναι ζήτημα ζωής και θανάτου και παράγει συναισθήματα ανάλογα με αυτά του πολέμου».

Linville Puckett (παίχτης των Wildcats την περίοδο 1953-55)

Η πολιτεία του Κεντάκι φιλοξενεί δύο σπουδαία κολεγιακά προγράμματα μπάσκετ, τα οποία διαθέτουν βαθιά παράδοση επιτυχιών στον χρόνο. Το University of Kentucky και το Louisville έχουν αναπτύξει μια από τις μεγαλύτερες, πιο έντονες, κόντρες στον χώρο των κολεγιακών σπορ και πιο συγκεκριμένα στο άθλημα της καλαθοσφαίρισης. Και τα δύο Πανεπιστήμια απέχουν 71 μίλια μεταξύ τους. Πρόκειται για δύο από τους πιο επιτυχημένους οργανισμούς στην πρώτη κατηγορία του NCAA ενώ συμπεριλαμβανομένου και του Western Kentucky, η πολιτεία έχει τρεις εκπροσώπους στη λίστα των πανεπιστημίων με το καλύτερο ποσοστό νικών ιστορικά.

Πίνακας 2. Έτος Ίδρυσης και ποσοστό νικών των Πανεπιστημίων

UNIVERSITY	ΠΡΩΤΗ ΣΕΖΟΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΖΟΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΙΚΩΝ (%)
Kentucky	1903	119	76.2
North Carolina	1911	112	73.5
Kansas	1899	124	72.9
Duke	1906	117	71.1
UCLA	1920	103	68.9
Syracuse	1901	121	67.3
Arizona	1905	117	66.0
Western Kentucky	1915	103	66.0
Villanova	1921	102	65.9
Louisville	1912	108	64.9

*Minimum 100 αγωνιστικές σεζόν στην πρώτη κατηγορία

Παράλληλα, φιγουράρουν στην ελίτ και όσον αφορά την κατάκτηση εθνικών πρωταθλημάτων.

Πίνακας 3. Εθνικά πρωταθλήματα των Πανεπιστημίων

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	ΤΙΤΛΟΙ
UCLA	11
Kentucky	8
North Carolina	6
Duke	5
Indiana	5
Connecticut	4
Kansas	4
Villanova	3
Louisville	2
Cincinnati	2
Florida	2
Michigan State	2
NC State	2
Oklahoma State	2
San Francisco	2

* Το πρωτάθλημα του 2013 έχει αφαιρεθεί από τους Louisville Cardinals

Οι «Αγριόγατες» του Κεντάκι είναι ίσως ο πιο επιτυχημένος οργανισμός στην ιστορία του κολεγιακού μπάσκετ. Σίγουρα, ο πιο δημοφιλής εντός των συνόρων της πολιτείας σε σχέση με οποιοδήποτε άλλο μεγάλο κολεγιακό πρόγραμμα. Παρά το γεγονός της ύπαρξης του Louisville στο Κεντάκι, η δημοτικότητα των Wildcats βρίσκεται σε ένα άλλο επίπεδο όπου οι Cardinals δεν μπόρεσαν να φτάσουν ποτέ. Στην «αδελφή» πολιτεία της Ιντιάνα, όπου το μπάσκετ λατρεύεται επίσης και οι Hoosier του Πανεπιστημίου της Ιντιάνα έχουν περίοπτη θέση στην καρδιά των ντόπιων, οι αγώνες των λυκείων έχουν την πρωτοκαθεδρία. Τα γήπεδα που φιλοξενούν αγώνες αυτής της βαθμίδας (High School) θα γεμίσουν εύκολα σε μια βραδιά που αγωνίζεται παράλληλα και η πανεπιστημιακή ομάδα εντός έδρας. Αυτό δεν θα συνέβαινε ποτέ στο Κεντάκι, όταν στο πρόγραμμα υπάρχει αγώνας των Wildcats.

Το “Gymnasium” που χτίστηκε το 1894, ήταν το πρώτο γήπεδο που μπορούσε να φιλοξενήσει αγώνες μπάσκετ στην πολιτεία. Η σάλα του μπάσκετ βρισκόταν στον δεύτερο όροφο ενώ ο πρώτος φιλοξενούσε μάνια, αποδυτήρια και μια πισίνα. Ήταν χωρητικότητας 650 ατόμων όμως διέθετε ελάχιστα καθίσματα με αποτέλεσμα οι θεατές να παρακολουθούν –στη συντριπτική τους πλειοψηφία- όρθιοι το παιχνίδι. Ήταν τέτοιος ο ενθουσιασμός για τους Wildcats που στην κεντρική πύλη του γηπέδου μαζευόταν πολλαπλάσιος κόσμος που ήθελε να μπει μέσα, με αποτέλεσμα ένας

μεγάλος αριθμός ανθρώπων να μένει εκτός. Κάπως έτσι καθιερώθηκε η παρουσία (εντός του γηπέδου) ενός ατόμου με megáφωνο, το οποίο ενημέρωνε τον κόσμο που είχε μείνει εκτός για τα δρώμενα στο παρκέ.

Όταν το Gymnasium ανακαινίστηκε το 1924 φτάνοντας σε χωρητικότητα του 2.800 θεατές, χαρακτηρίστηκε ως «το καλύτερο γήπεδο στον Νότο». Το 1950 οικοδομήθηκε το χωρητικότητας 11.500 θεατών Memorial Coliseum για να καταλήξουμε στο 1976 και στην υπερσύγχρονη για την εποχή Rupp Arena (πήρε το όνομα του θρυλικού κόουτς της ομάδας Adolph Rupp) των 20.500 θέσεων. Από το 1930 και έπειτα τα εντός έδρας παιχνίδια των Wildcats είναι sold out, στοιχείο ενδεικτικό του πάθους των κατοίκων της περιοχής για την ομάδα. Από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα δε, το να παρακολουθεί κάποιος δια ζώσης τις αναμετρήσεις του πανεπιστημίου του Κεντάκι ήταν δείγμα υψηλού κοινωνικού status.

Ο «Βαρόνος»

Ο κόουτς Adolph Rupp (2 Σεπτεμβρίου 1901-10 Δεκεμβρίου 1977) υπήρξε ο άνθρωπος που άλλαξε το ρου της ιστορίας των Wildcats, όντας μια από τις πιο επιδραστικές προσωπικότητες στην αθλητική ιστορία της πολιτείας και συνολικά στα αθλητικά δρώμενα των ΗΠΑ. Έμεινε στο τιμόνι του Πανεπιστημίου του Κεντάκι επί 42 συναπτά έτη (1930-1972), κατακτώντας 4 εθνικά πρωταθλήματα και συνολικά 876 νίκες (No7 στην ιστορία της πρώτης κατηγορίας του NCAA) ενώ διατηρεί το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό νικών ιστορικά μέχρι σήμερα (82.2%).

Αντίθετα με την περίπτωση του αρκετά μεταγενέστερου Mike Krzyzewski στο Duke, ο Rupp βρήκε στο Kentucky έναν οργανισμό που είχε αρχίσει να οικοδομεί το προφίλ του νικητή. Όμως ήταν αυτός που μετέτρεψε τους Wildcats στην κορυφαία ομάδα της χώρας, βοηθώντας τους να ξεκλειδώσουν την πόρτα της ελίτ.

Παιδί Γερμανών μεταναστών ο Rupp γεννήθηκε στο Κάνσας. Αγωνίστηκε στο τοπικό πανεπιστήμιο υπό τις οδηγίες του Phog Allen μέσω του οποίου είχε την ευκαιρία να γνωριστεί και δημιουργήσει στενή σχέση με τον εφευρέτη του αθλήματος Dr. Naismith. Ήταν ένας από τους οκ ολίγους προπονητές τους οποίους ιστορικά στρατολόγησε το πανεπιστήμιο από το γειτονικό Ιλινόις (ο Rupp ήταν τότε προπονητής στο λύκειο του Freeport), ανοίγοντας έναν διάλογο μετάγγισης που τροφοδοτεί τους Wildcats με ανθρώπινο δυναμικό μέχρι σήμερα.

Ο Rupp ήταν μια ιδιοφυΐα του αθλήματος και ένας από τους προπονητές που άλλαξαν την ίδια του τη φύση. Αυστηρός, λάτρης της πειθαρχίας, δούλευε σε βάθος όλες τις λεπτομέρειες που πίστευε ότι θα έκαναν τη διαφορά. Ήταν γνωστός για τις πολύ σκληρές, στα όρια της εξάντλησης, προπονήσεις του οι οποίες έκαναν τα επίσημα παιχνίδια να μοιάζουν με ανακούφιση για τους αθλητές του μιας και μπροστά στο κοινό των Wildcats οι πιθανότητες να ντροπιάσει κάποιον από τους παίκτες ήταν σημαντικά λιγότερες. Απαιτούσε προσήλωση και συγκέντρωση στο έπακρο. Αν και φημιζόταν για το επιθετικό του playbook στο μισό γήπεδο, ήταν αυτός που λάνσαρε το περίφημο fast break βρίσκοντας πόντους σε καταστάσεις αιφνιδιασμού μέσα από την πολύ πιεστική του άμυνα. Κάπως έτσι, επέδρασε βαθιά στο παιχνίδι καθώς ανέβασε το τέμπο και την παραγωγικότητα σε πόντους στα ματς μιας λίγκας που μέχρι την είσοδο του σε αυτήν, παιζόταν σε χαμηλό ρυθμό. Έτρεχε μια σερτίφικα με πολλές πάσες, screens και κίνηση μακριά από τη μπάλα (multi-passing, screening & cutting offense) η οποία πήγαζε από τις ανάγκες του αθλήματος εκείνη την εποχή (μέχρι το 1928 υπήρχε περιορισμός στις διαθέσιμες ντρίμπλς που μπορούσε να κάνει μια ομάδα, κανονισμός που άρθηκε τη σεζόν 1928-29). Αυτό το είδος επίθεσης αποτέλεσε την έμπνευση για τη δημιουργία των fundamental επιθέσεων που παρουσιάστηκαν αργότερα στις ΗΠΑ και λίγο μετά στην Ανατολική Ευρώπη ενώ στην εποχή μας αποτελούν πλέον παγκόσμιο trend. Το Κεντάκι κυριαρχούσε στο κολεγιακό μπάσκετ στα 40s & στα 50s και ο Rupp κέρδιζε το προσωνύμιο «Βαρόνος» για τα ηγετικά του χαρακτηριστικά και τη δεσποτική του παρουσία στον πάγκο.

Πέραν των αδιαμφισβήτητων προπονητικών του ικανοτήτων, ο κόουτς των Wildcats αποτελούσε μια έντονη, αρκετά αμφιλεγόμενη προσωπικότητα. Δεν συγχωρούσε εύκολα το λάθος και σπανίως επαινούσε τους παίκτες του από τους οποίους απαιτούσε να είναι κοντοκουρεμένοι και να επιδεικνύουν σιδηρά πειθαρχία στην αγωνιστική και εξωαγωνιστική τους συμπεριφορά. Είχε τον απόλυτο σεβασμό τους αλλά ποτέ δεν ήρθε πραγματικά κοντά τους σε ανθρώπινο επίπεδο. Κατηγορήθηκε πολλάκις για ρατσιστικές απόψεις οι οποίες πήγαζαν από την απροθυμία του να εντάξει Αφροαμερικανούς αθλητές στο πρόγραμμα του.

Κομβικό σημείο στην καριέρα του αλλά και στην ιστορία του κολεγιακού μπάσκετ αποτελεί ο τελικός για το εθνικό πρωτάθλημα του 1966, όταν στο Μέριλαντ η αποκλειστικά «λευκή» ομάδα του Κεντάκι αντιμετώπισε τους Texas Western Miners του Don Haskins, την πρώτη ομάδα ιστορικά που ξεκινούσε το παιχνίδι με

πεντάδα μαύρων αθλητών, σε μια περίοδο όπου στη χώρα επικρατούσε αναβρασμός σχετικά με τα πολιτικά δικαιώματα. Οι Miners επιβλήθηκαν των Wildcats με 72-65 κατακτώντας τον τίτλο, με τον Rupp να αρνείται να δώσει τα χέρια με οποιονδήποτε μαύρο αθλητή στο τέλος.

Αξιολογώντας το φαινόμενο “Rupp”, οφείλουμε να λάβουμε υπόψη ότι ο κόουτς του Κεντάκι μεγάλωσε και εργάστηκε σε μια εποχή όπου το κοινωνικό-πολιτικό κλίμα ήταν πολύ ιδιαίτερο στις ΗΠΑ. Ουκ ολίγες ομάδες της ομάδας της SEC (Southeastern Conference) αρνούνταν να αγωνιστούν απέναντι σε ομάδες που είχαν στη σύνθεση τους μαύρους αθλητές ενώ το Πανεπιστήμιο του Κεντάκι ήταν ένα από τα τελευταία προγράμματα που στρατολόγησε μαύρο παίχτη στο δυναμικό του. Ο Rupp έδινε έμφαση στο εγχώριο στοιχείο, στελεχώνοντας τις ομάδες του σχεδόν αποκλειστικά με αθλητές που κατάγονταν από την πολιτεία του Κεντάκι. Ο 7-footer Tom Payne ήταν ο μοναδικός μαύρος αθλητής που έπαιξε για αυτόν στα χρόνια της θητείας του στους Wildcats. Παρόλα αυτά, θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο Rupp, στην πρώτη του χρονιά ως προπονητής στο λύκειο του Freeport είχε ξεκινήσει στην πεντάδα έναν μαύρο αθλητή ενώ ως κόουτς της Ολυμπιακής ομάδας των ΗΠΑ ήταν αυτός που επέλεξε τον πρώτο μαύρο αθλητή στη σύνθεση του αντιπροσωπευτικού συγκροτήματος της χώρας.

Ο θρύλος των Cardinals

Την εποχή που ο Rupp αποσυρόταν από την ενεργό δράση (υπήρχε κανονισμός με όριο ηλικίας τα 70 έτη για τους εργαζόμενους στο πανεπιστήμιο του Κεντάκι), το Louisville έβρισκε τον δικό του «μεγάλο αρχιτέκτονα» που θα εκτόξευε το πρόγραμμα στη μπασκετική ελίτ των ΗΠΑ στο πρόσωπο του Denny Crum.

Ο Crum ήταν η αιτία που οι Cardinals έφτασαν πολύ αργότερα στο σημείο να αποτελούν το πιο κερδοφόρο μπασκετικό πρόγραμμα της χώρας, φέρνοντας στο πανεπιστήμιο ένα ποσό της τάξεως των 40 εκατομμυρίων δολαρίων, αποκλειστικά από το άθλημα της καλαθοσφαίρισης. Σε αυτό έπαιξε σημαντικό ρόλο το εντυπωσιακό KFC Yum Center που άνοιξε τις πύλες του το 2010 αλλά και οι δωρεές των παλαιών αποφοίτων που αγγίζουν τα 20 εκατομμύρια δολάρια.

Σύμφωνα με το έγκυρο οικονομικό περιοδικό Forbes, η διαφορά του Louisville με τα υπόλοιπα μεγάλα προγράμματα της χώρας σε όρους εσόδων είναι μεγάλη. Ο παρακάτω πίνακας αναφέρεται στο έτος 2013.

Πίνακας 4. Τα πιο κερδοφόρα προγράμματα της χώρας

UNIVERSITY	BASKETBALL RELATED PROFIT (\$ MILLIONS)
Louisville	40.0
Kentucky	19.9
North Carolina	19.9
Kansas	19.9

Αυτό δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί χωρίς την αναμορφωτική ικανότητα του κόουτς Crum ο οποίος άλλαξε το DNA του τμήματος και το οδήγησε στην ελίτ του κολεγιακού μπάσκετ. Πνευματικό παιδί του θρυλικού Τζον Γούντεν στο UCLA, ο Καλιφορνέζος Crum αγωνίστηκε υπό τις οδηγίες του μεγάλου δασκάλου τη διετία 1956-58 και αργότερα θήτευσε δίπλα του, δουλεύοντας στο επιτελείο του. Κατέκτησε 3 εθνικά πρωταθλήματα ως head assistant του Γούντεν με το UCLA και άλλα δύο, όντας ο ίδιος head coach, με το Πανεπιστήμιο του Louisville τις χρονιές 1980 και 1986, οδηγώντας τους Cardinals σε 6 Final Fours στα τριάντα χρόνια θητείας του στον πάγκο της ομάδας (1971-2001).

Σε αντίθεση με το αυταρχικό μοντέλο ηγεσίας του Rupp, ο Crum έφερε ένα δημοκρατικό μοντέλο διοίκησης και διαχείρισης στην ομάδα του Louisville, εμπνευσμένο από τις αρχές του Γούντεν. Δούλεψε και αποφάσιζε «μαζί» με τους συνεργάτες και τους αθλητές του όντας πάντα κοντά τους σε θέματα καθημερινότητας. Ήταν πάντα πολύ υπομονετικός και συζητήσιμος. Έμεινε στην ιστορία για την ηρεμία και την ψυχραιμία που τον χαρακτήριζε σε κομβικές καταστάσεις αλλά και για το ότι ήξερε να αφαιρεί τον φόβο από το μυαλό των αθλητών του στα κρίσιμα παιχνίδια.

Ο Crum λάνσαρε ένα δυναμικό στυλ παιχνιδιού, βασισμένο στο γρήγορο μπάσκετ και στην αθλητικότητα. Οι ομάδες του έπαιζαν δυναμική άμυνα με άρμα μάχης τις «αλλαγές» (switchability) όπου και οι πέντε παίχτες μπορούσαν να αμυνθούν το ίδιο καλά στην περίμετρο και στη ρακέτα, πάντα με όπλο τον δυναμισμό και τα αθλητικά τους «εργαλεία».

Ο άνθρωπος που εκτόξευσε το rivalry

Η κόντρα μεταξύ των Kentucky Wildcats και των Louisville Cardinals εκτοξεύθηκε το 2001, όταν ο πρώην προπονητής του Πανεπιστημίου του Κεντάκι, Ρικ Πιτίνο, αντικατέστησε τον Denny Crum στο τιμόνι του Louisville. Ήταν μια

μετακίνηση που προκάλεσε τεράστιο θόρυβο και έστρεψε τους προβολείς του κολεγιακού μπάσκετ (και πάλι) στην πολιτεία του Κεντάκι.

Παρά το όχι ιδιαίτερα επιτυχημένο πέρασμα του από το NBA και τους New York Knicks στα τέλη των 80s, ο Πιτίνο διατηρούσε ένα πολύ καλό όνομα στο NCAA καθώς είχε κάνει εξαιρετική δουλειά στο Providencελίγα χρόνια πριν, αναμορφώνοντας το πρόγραμμα και οδηγώντας το χωρίς ιδιαίτερους πόρους στο Final Four του 1987. Η οχταετία του στους Wildcats (1989-97) ήταν εντυπωσιακή. Ο Πιτίνο βοήθησε το πρόγραμμα να αναρρώσει από ένα μεγάλο σκάνδαλο σχετικά με παράνομη προσέγγιση νεαρών αθλητών, βγάζοντας το από την εσωστρέφεια. Οδήγησε τους Wildcats στο Final Four του 1993 και στην κατάκτηση του εθνικού πρωταθλήματος του 1996 ενώ έχασε το repeat στον τελικό του 1997, όταν και ηττήθηκε στην παράταση από το πανεπιστήμιο της Αριζόνα. Ήταν τότε που ο Νεοϋορκέζος προπονητής δήλωνε ότι «οι Kentucky Wildcats αποτελούν τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία του κολεγιακού μπάσκετ».

Ο Πιτίνο ήταν ιδιαίτερα επικοινωνιακός και χαρισματικός ως προσωπικότητα. Δημιουργούσε κίνητρα από το πουθενά και έπειθε τους αθλητές του με ευκολία για την ορθότητα του πλάνου του μέσα στο παιχνίδι και δη σε κομβικές καταστάσεις. Ήταν εξαιρετικός στο να αναπτύσσει νέους αθλητές και γνώριζε τον τρόπο να κερδίζει μια παρτίδα ακόμα και όταν στα χέρια του δεν κρατούσε τα καλύτερα χαρτιά. Ήταν ο προπονητής που αξιοποίησε την εισαγωγή του τριπόντου στο παιχνίδι του NCAA (1987) με τον καλύτερο τρόπο. Οι ομάδες του έπαιζαν γρήγορο και δυναμικό μπάσκετ με πιεστικές άμυνες σε όλο το γήπεδο. Αμύνονταν με φανατισμό στη γραμμή του τριπόντου και ήξεραν να κυκλοφορούν σωστά τη μπάλα ώστε να βρουν καλό περιφερειακό σουτ. Το αγωνιστικό του στυλ ήταν συναρπαστικό.

Η μετακίνηση του στο Louisville τροφοδότησε πάθη που έμοιαζαν καλά κρυμμένα μέχρι τότε και έφερε στον αφρό την απόλυτη κόντρα μεταξύ των δύο προγραμμάτων της πολιτείας. Ο Πιτίνο, στα 16 χρόνια παρουσίας του στο Louisville, παρουσίασε πολύ ανταγωνιστικά σύνολα, φτάνοντας τρεις φορές στο Final Four ενώ κατέκτησε τον τίτλο του 2013, ο οποίος αργότερα αφαιρέθηκε από τους Cardinals λόγω παράνομης προσέγγισης νεαρών αθλητών. Ήταν μια κατάσταση που έπληξε πολύ την εικόνα του Πιτίνο ο οποίος θεωρήθηκε υπαίτιος για όσα είχαν συμβεί και αποχώρησε από το πρόγραμμα το 2017.

Στα μέσα της θητείας του Πιτίνο στο Louisville και πιο συγκεκριμένα το 2009, οι Wildcats έδωσαν τα κλειδιά της ομάδας στον προπονητή ο οποίος έφερε τη ταμπέλα του «επόμενου Πιτίνο» στους πάγκους του NCAA. Η πορεία του John Calipari είχε πολλές ομοιότητες με την αντίστοιχη του Πιτίνο, από τον οποίο είχε ηττηθεί στο Final Four του 1996 όντας προπονητής του UMass. Ο Calipari πήρε τη ρεβάνς του στον μεγάλο ημιτελικό του Final Four του 2012 μεταξύ Wildcats και Cardinals και οδήγησε το πανεπιστήμιο του Κεντάκι στον τίτλο αλλά και σε 5 συνολικά παρουσίες στο F4. Βρίσκεται μέχρι σήμερα στην τεχνική ηγεσία των «Αγριόγατων».

Μελέτη Περίπτωσης 3: Kansas: Η πατρίδα των «σοφών» του αθλήματος

Εάν όντως το μπάσκετ αποτελεί «το άθλημα του σοφού ανθρώπου» με βάση τον πολύπλοκο τακτικά χαρακτήρα του, το εύρος των λεπτομερειών που το διακρίνει και τα πνευματικό υπόβαθρο που απαιτεί από όσους εμπλέκονται σε αυτό, το Κάνσας είναι σίγουρα η πατρίδα των σοφών της καλαθοσφαίρισης. Αυτών που δημιούργησαν, ανέπτυξαν και ως άλλοι ιεραπόστολοι διέδωσαν την καλαθοσφαίριση στον υπόλοιπο κόσμο για να φτάσει αυτή σήμερα να είναι ένα από τα δημοφιλέστερα αθλήματα.

Κάνσας, το λίκνο του μπάσκετ. Ο Dr. James Naismith επινόησε το άθλημα το 1891 στη Μασαχουσέτη, όμως ουσιαστικά το δίδαξε στο πανεπιστήμιο του Κάνσας. Έξι χρόνια μετά την έκδοση των κανόνων του καινούργιου παιχνιδιού, ο Naismith δημιούργησε τη θρυλική πλέον ομάδα μπάσκετ του πανεπιστημίου του Κάνσας, όντας ο ακρογωνιαίος λίθος σε ένα οικοδόμημα που έμελλε να εξελιχθεί σε ένα από τα πιο επιτυχημένα αθλητικά προγράμματα στην ιστορία των κολεγιακών σπορ. Κατά τη διάρκεια της θητείας του εκεί, ο Καναδός γυμναστής (αθλητικός διευθυντής και προπονητής του Κάνσας) είχε ως παίκτη τον Phog Allen (το γήπεδο των Jayhawks φέρει το όνομα του) ο οποίος υπήρξε κόουτς της ομάδας για 39 σεζόν.

Ο Allen με τη σειρά του είχε ως παίκτες δύο από τις μεγαλύτερες προσωπικότητες στην ιστορία της παγκόσμιας προπονητικής σκηνής. Τον Adolph Rupp (προπονητή στο πανεπιστήμιο του Κεντάκι για 41 χρόνια) και τον Ντιν Σμιθ (προπονητή στο πανεπιστήμιο της Βόρειας Καρολίνας για 36 χρόνια). Οι δύο αυτοί, γεννημένοι στο Κάνσας, θρύλοι των πάγκων ουσιαστικά είναι οι υπεύθυνοι για τη «μετάγχιση» του αθλήματος στις πολιτείες του Κεντάκι και της Βόρειας Καρολίνας.

Στις τεράστιες αγροτικές εκτάσεις του Κάνσας, το μπάσκετ ήταν και είναι κάτι το ιερό. Ήταν επίσης πολύ δημοφιλές, όντας «το άθλημα του χωριού και του αχυρώνα».

The Heartland

Είναι ένα από τα προσωνύμια της πολιτείας ακριβώς γιατί βρίσκεται στην καρδιά της χώρας. Πήρε το όνομα της από τον ομώνυμο ποταμό που την διασχίζει και κατοικούταν χιλιάδες χρόνια πριν από τη φυλή Ιθαγενών «Κάνσα».

Οι Ισπανοί conquistadores (εξερευνητές-θαλασσοπόροι, μισθοφόροι της Ισπανικής και της Πορτογαλικής κυβέρνησης) ήταν οι πρώτοι Ευρωπαίοι που πάτησαν το πόδι τους στην περιοχή κατά τη διάρκεια του 16^{ου} αιώνα ενώ αργότερα οι Γάλλοι έμποροι γούνας έφτασαν εκεί κάνοντας συναλλαγές με τους ντόπιους ιθαγενείς.

Το Κάνσας στον εμφύλιο

Το Κάνσας στον εμφύλιο τάχθηκε από την αρχή με την πλευρά του Union (Συμμαχία του Βορρά). Εκεί ωθήθηκε από τη μεγάλη αντιπαράθεση σε όρους πολιτικής ιδεολογίας που είχε με τη γειτονική πολιτεία του Missouri η οποία ήταν Slave state (υποστήριζε φανατικά το νόμιμο καθεστώς της δουλείας).

Παρότι δεν βρισκόταν ιδιαίτερα κοντά στις πόλεις-έδρες των δύο αντιμαχόμενων πλευρών, γνώρισε μια μεγάλη περίοδο βίας και αρκετές σκληρές μάχες όπως η «σφαγή του Λόρενς» (21 Αυγούστου 1863). Ήταν τότε που οι Νότιοι με ηγέτη τον αρχηγό των ανταρτών William Quantrill εισέβαλλαν στην πόλη και άρχισαν να πυροβολούν ακατάπαυστα όποια ανθρώπινη ύπαρξη βρισκόταν στο οπτικό τους πεδίο, σκοτώνοντας 150 άτομα (τα περισσότερα από αυτά άοπλα παιδιά και άντρες).

Το Λόρενς (όπου σήμερα βρίσκεται το μεγάλο πανεπιστήμιο του Κάνσας) αποτελούσε ένα από τα κέντρα των Unionists, όντας πόλη που αποδοκίμαζε ανοιχτά το καθεστώς της δουλείας. Ήταν επίσης η έδρα των Jayhawkers (ομάδες πολιτοφυλακής στο πλευρό των Βορείων οι οποίες πραγματοποιούσαν πολύ συχνά επιθέσεις σε δουλοκτητικές φυτείες στο γειτονικό Missouri).

Η πόλη του Λόρενς είχε ιδρυθεί από ομάδα εποίκων ερχόμενων από την Νέα Αγγλία. Περίπου 25 μίλια πιο δυτικά δημιουργήθηκε η σημερινή πρωτεύουσα της πολιτείας του Κάνσας, Topeka, η οποία επίσης ήταν ιδεολογικά αντίθετη με το καθεστώς της δουλείας. Στο Missouri υπήρξε άμεση αντίδραση καθώς είχε

κυριαρχήσει η άποψη ότι η ίδρυση αυτών των πόλεων αποτελούσε μέρος ενός καλά οργανωμένου σχεδίου από πλευράς Βορείων, ώστε να κυκλωθεί η πολιτεία από free states. Οι δουλοκτήτες εκεί ζούσαν υπό τον φόβο ότι οι σκλάβοι θα δραπέτευαν εύκολα πλέον με προορισμό τις ελεύθερες γειτονικές περιοχές και επεδίωκαν με ιδιαίτερο φανατισμό τη μετατροπή του Κάνσας σε δουλοκτητική πολιτεία.

Οι Νότιοι άλλωστε είχαν άμεση εξάρτηση από τη γεωργική παραγωγή και τους σκλάβους που εργάζονταν στις φυτείες τους. Είχαν τη δυνατότητα να τους ανταλλάξουν, να τους πουλήσουν ή να αγοράσουν άλλους. Το κοινωνικό status στον Νότο εκείνης της εποχής ήταν άμεσα συνδεδεμένο με τον αριθμό των δούλων που κατείχε κάποιος. Αντίθετα στον Βορρά η δουλεία είχε μπει στο χρονοντούλαπο της ιστορίας. Το εκβιομηχανισμένο αυτό κομμάτι της Αμερικής κάλυπτε την ανάγκη για φθηνά εργατικά χέρια μέσω των μεταναστών που έφταναν εκεί από ευρωπαϊκές χώρες (Γερμανία, Ιρλανδία).

Η βία στην περιοχή του Κάνσας κορυφώθηκε με τη δολοφονία υποστηρικτών του καθεστώτος της δουλείας από τον Τζον Μπράουν. Ήταν η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι καθώς χιλιάδες άνδρες από το Missouri συγκεντρώθηκαν στα τέλη του καλοκαιριού του 1856 και θέλησαν να επιτεθούν στη γειτονική πολιτεία. Οι μάχες κράτησαν μέχρι το 1859. 56 άτομα έχασαν τη ζωή τους στη χρονική περίοδο που ονομάστηκε «Bleeding Kansas» και αποτελεί μαύρη κηλίδα στην ιστορία του τόπου. Το χαλί είχε στρωθεί για τον εμφύλιο που θα ακολουθούσε.

Πολιτικά το Κάνσας είναι καθαρά ρεπουμπλικανική πολιτεία (Red State) παρότι έχει ιστορία αγροτικού ριζοσπαστισμού. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι το 1964 εντοπίζεται στον πολιτικό χάρτη της περιοχής η τελευταία εκλογική αναμέτρηση όπου δόθηκε η πλειοψηφία στο Δημοκρατικό κόμμα.

Πρόκειται επίσης για ένα από τα ιστορικά κέντρα του κινήματος κατά των αμβλώσεων στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής με βαθιά ιστορία βίας η οποία πήγαζε από το συγκεκριμένο θέμα. Το 1991 η πολιτεία γνώρισε το λεγόμενο «Summer Of Mercy». Με πρωτοβουλία τοπικών ακτιβιστών, λεωφορεία γεμάτα με ανθρώπους που αντιτάσσονταν στο φαινόμενο των αμβλώσεων έφταναν στην πόλη Wichita με στόχο αρχικά να διαδηλώσουν και σε δεύτερο χρόνο να κλείσουν την είσοδο σε κάθε κλινική αμβλώσεων. Γρήγορα το σημείο συγκέντρωσε μεγάλη ένταση και αυθόρμητες αντιδράσεις υποστήριξης ή διαφωνίας στην κίνηση αυτή. Η αστυνομία προσπάθησε με δυναμισμό να βάλει ένα τέλος όμως οι συλληφθέντες

επέστρεφαν στον ίδιο τόπο για να συνεχίσουν μόλις αφήνοντας ελεύθεροι. Η διαμαρτυρία αυτή κράτησε έξι εβδομάδες.

Το 1993 ο ιατρός George Tiller, διευθυντής μιας εκ των τριών κλινικών στη χώρα τότε που προσέφεραν το δικαίωμα της αμβλώσεως σε γυναίκες οι οποίες βρίσκονταν σε προχωρημένη εγκυμοσύνη, πυροβολήθηκε και στα δύο χέρια από την Selley Shannon (φανατική ακτιβίστρια του κινήματος κατά των αμβλώσεων), επτά χρόνια μετά τον βομβαρδισμό της κλινικής του. Το 2009 ο Tiller δολοφονήθηκε κατά την διάρκεια της πρωινής λειτουργίας σε εκκλησία της Wichita από τον Scott Roeder.

Το Κάνσας είναι «λευκή» πολιτεία (82.97% το ποσοστό των λευκών μεταξύ των 2.9 εκατομμυρίων κατοίκων του) με ισχυρούς δεσμούς με τη θρησκεία. Διαθέτει ένα σημαντικό ποσοστό καθολικών Χριστιανών που ακουμπάει το 18%. Ήταν ιστορικά «γιάνκικο», πολεμώντας σκληρά για την παραμονή του στη συμμαχία του Βορρά αλλά και πολύ συντηρητικό με τις ακραίες ρατσιστικές απόψεις να εμφανίζονται σε ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού.

Είναι μια από τις λιγότερο επισκέψιμες πολιτείες στη χώρα ενώ αδυνατεί να ακολουθήσει την αύξηση πληθυσμού των περισσότερων πολιτειών καθώς έχει πληγεί από την τάση μετακόμισης στα αστικά κέντρα που μειώνει τον αριθμό των κατοίκων σε ουκ ολίγες από τις (πολλές) αγροτικές του περιοχές.

Ψηλαφίζοντας τον θρύλο των Kansas Jayhawks

Το τμήμα μπάσκετ των Jayhawks είναι, χωρίς αμφιβολία, ένα από τα ιστορικότερα στα χρονικά του αθλήματος σε κολεγιακό επίπεδο. Πρόκειται για την επιτομή της ομάδας με τεράστια παράδοση καθώς οι ρίζες της φτάνουν πολύ βαθιά, μέχρι τα πρώτα χρόνια που ακολούθησαν την ανακάλυψη του αθλήματος. Μάλιστα, ο εφευρέτης Dr. James Naismith ήταν ο πρώτος προπονητής στην ιστορία των Jayhawks, το 1899.

Η ομάδα μπάσκετ του πανεπιστημίου του Κάνσας είναι η παλαιότερη μεταξύ των μεγαλύτερων προγραμμάτων στον χώρο. Έχει κατακτήσει έξι εθνικά πρωταθλήματα σε δώδεκα παρουσίες σε τελικούς του μεγάλου τουρνουά του NCAA ενώ διατηρεί το ρεκόρ για τους περισσότερους τίτλους περιφέρειας στη χώρα. Οι Jayhawks μετρούν 63 κατακτήσεις αναφορικά με την πρώτη θέση της κανονικής περιόδου στην περιφέρεια τους, μεταξύ αυτών 14 συνεχόμενες (επίσης ρεκόρ για τη χώρα) μεταξύ των ετών 2005-2018. Παράλληλα, είναι το πρόγραμμα με τις περισσότερες συνεχόμενες εμφανίσεις στο μεγάλο τουρνουά του NCAA (32).

Το Κάνσας έχει ίσως το πιο ζηλευτό «προπονητικό δέντρο» στην ιστορία του NCAA καθώς από το πρόγραμμα έχουν περάσει ως assistants ονόματα όπως ο Γκρεγκ Πόποβιτς, ο Τζον Καλίπαρι και ο νυν κόουτς της ομάδας Μπιλ Σελφ. Παράλληλα στους Jayhawks έχουν αγωνιστεί ως παίκτες, μερικά ιερά τέρατα της παγκόσμιας προπονητικής σκηνής όπως ο Phog Allen, ο Adolph Rupp και ο Dean Smith ενώ στον πάγκο της ομάδας ως head coach έχουν θητεύσει θρύλοι όπως ο Larry Brown και Roy Williams (μέλη του Hall of Fame). Στους Jayhawks έχουν αγωνιστεί επίσης αθλητές οι οποίοι έκαναν μεγάλη καριέρα αργότερα όπως ο Wilt Chamberlain, ο Danny Manning, ο Paul Pierce, ο Kirk Hinrich, ο Mario Chalmers, ο Andrew Wiggins και ο Joel Embiid. Μέλος της ομάδας υπήρξε και ένα από σημαντικότερα πολιτικά πρόσωπα στην ιστορία της πολιτείας του Κάνσας, το μέλος του ρεπουμπλικανικού κόμματος Bob Dole, ο οποίος αντιπροσώπευσε το Κάνσας στην Αμερικανική Γερουσία για 27 συναπτά έτη (1969-1996).

Από τον Naismith στον Allen και στον Chamberlain

«Δεν μπορείς να κοουτσάρεις το άθλημα του μπάσκετ, μόνο να το παίζεις».

Αυτή ήταν μια αλήστου μνήμης φράση του Dr. James Naismith στον μαθητή του Forrest Clare “Phog” Allen. Η ιστορία έδειξε ότι ο μεγάλος εφευρέτης έκανε λάθος. Το 1899, μερικά χρόνια μετά την επίσημη ανακοίνωση των κανόνων του αθλήματος από τον ίδιο, ο Naismith προσλαμβάνεται με την ιδιότητα του γυμναστή στο πανεπιστήμιο του Κάνσας. Γρήγορα ανέλαβε χρέη προπονητή στην ομάδα καλαθοσφαίρισης.

Ο Naismith ήταν λιγομίλητος, βαθιά θρησκευόμενος και ενδιαφερόταν περισσότερο για την ακαδημαϊκή πρόοδο των φοιτητών του παρά για την αθλητική τους ανάπτυξη. Ήταν κοινωνικά προοδευτικός και αγωνίστηκε για τη βελτίωση των φυλετικών σχέσεων σε μια πολύ δύσκολη περίοδο για τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Ο ίδιος τότε, παρότι σπουδαίος οραματιστής, δεν μπόρεσε να διαγνώσει την πιθανή επιρροή της προπονητικής στην εξέλιξη του αθλήματος. Πίστευε ότι η ροή ενός τόσο διαδραστικού σπορ μπορεί να καθοριστεί μόνο από τους παίκτες και δεν μπορεί να δεχτεί κάποιου είδους προπονητική επίδραση. Όταν ο μαθητής του Phog Allen (γνωστός και ως «πατέρας της προπονητικής») του ανακοίνωσε την πρόθεση του να ασχοληθεί με το coaching, ο Naismith θέλησε να τον αποτρέψει

λέγοντας του το περίφημο “You can’t coach basketball, you just play it”. Ο Naismith είναι ο μοναδικός από οχτώ προπονητές που έχουν θητεύσει στο τιμόνι των Jayhawks, που αποχώρησε από τη θέση καταγράφοντας αρνητικό ρεκόρ (είχε 55 νίκες και 60 ήττες). Το Kansas αποτελεί το πρόγραμμα με τους λιγότερους προπονητές στην ιστορία του NCAA.

Οι Jayhawks εξελίχθηκαν σε αυτό που είναι σήμερα, στα χέρια του Dr. “Phog” Allen ο οποίος –όντας μάλιστα senior- ανέλαβε την τεχνική ηγεσία της ομάδας το 1907, αντικαθιστώντας τον Naismith, σε μια περίοδο όπου δεν υπήρχαν κόουτς πλήρους απασχόλησης. Ο Allen έδωσε αμέσως μια δυναμική πνοή στην ομάδα, οδηγώντας την στην κατάκτηση του τίτλου της Missouri Valley Conference απέναντι στα πανεπιστήμια της Nebraska, του Iowa State και του Missouri. Το 1909 άφησε το πανεπιστήμιο για να σπουδάσει οστεοπαθητική ιατρική. Έγινε μάλιστα διάσημος για την ικανότητα του να θεραπεύει πολύ αποτελεσματικά αθλητές που αντιμετώπιζαν προβλήματα τραυματισμών. Το 1919 επέστρεψε στη θέση του προπονητή των Jayhawks και έμεινε σε αυτή μέχρι το 1956, σπάζοντας όλα τα ρεκόρ σε όρους νικών για το πρόγραμμα (με 590 νίκες παραμένει ο πολυνίκης στην ιστορία των Jayhawksμέχρι και σήμερα).

Ο Allen ήταν μια πολυδιάστατη προσωπικότητα και ένας πολυτάλαντος άνθρωπος, πολύ δημοφιλής μέσα στο campus παρά το αυστηρό προφίλ του. Φημιζόταν για τον τρόπο που μπορούσε να εμπνεύσει τους αθλητές του ώστε να δώσουν το μέγιστο των δυνατοτήτων τους ενώ ήταν γνωστός συγκρουσιακός τύπος χωρίς όμως ποτέ να ξεφεύγει από τα όρια.

Ανέπτυξε σημαντικά τον τρόπο που κοουτσάρεται το άθλημα και δικαίως κέρδισε τον τίτλο του «πατέρα της προπονητικής». Ήταν αυτός που ηγήθηκε της άποψης ότι η ντρίμπλα πρέπει να παραμείνει μέρος του αθλήματος σε μια εποχή όπου οι κανονισμοί έβαζαν συγκεκριμένα όρια χρήσης της στο παιχνίδι. Ο Allen πρωτοστάτησε στο να γίνει το μπάσκετ αποδεκτό ως Ολυμπιακό άθλημα και ήταν ο δημιουργός Εθνικής ομοσπονδίας προπονητών καλαθοσφαίρισης (National Association of Basketball Coaches). Από αυτήν «γεννήθηκε» στη συνέχεια αυτό που σήμερα ονομάζουμε NCAA Basketball Tournament.

Στην τελευταία του σεζόν στον πάγκο των Jayhawks (αποχώρησε λόγω του ορίου ηλικίας που αποτελούσαν τα 70 έτη στους δημοσίους υπάλληλους) κατάφερε να πείσει τον Wilt Chamberlain να επιλέξει το Kansas για τη φοίτηση του, όμως δεν πρόλαβε ποτέ να τον κοουτσάρει. Ο Chamberlain υπήρξε ένας από τους

μεγαλύτερους παίχτες στην ιστορία του αθλήματος κάνοντας τεράστια καριέρα στο NBA. Άφησε την τελευταία σεζόν του στο πανεπιστήμιο προκαλώντας διάφορες αντιδράσεις από τον τοπικό τύπο που αιτιολόγησε την απόφαση του εστιάζοντας στην πρόσφατη ήττα από το UNC στον τελικό του εθνικού πρωταθλήματος αλλά και στις δυσκολίες που αντιμετώπιζε ως μαύρος σε μια πολιτεία λευκών.

Ο κόουτς Allen απεβίωσε το 1974 και ετάφη στο Lawrence's Oakhill Cemetery, λίγα μέτρα δίπλα από τον Dr. James Naismith.

Μελέτη Περίπτωσης 4: Ιντιάνα: Εκεί όπου το μπάσκετ είναι θρησκεία

Στην εναρκτήρια σκηνή της ταινίας «Hoosiers» (1986), ο κόουτς Norman Dale (Gene Hackman) οδηγεί κατά μήκος της αγροτικής Ιντιάνα από τα ξημερώματα για να παρουσιαστεί σε μια μικρή πόλη και να αναλάβει τα καθήκοντα του ως προπονητής της ομάδας του λυκείου, το οποίο αργότερα θα κατακτούσε το πολιτειακό πρωτάθλημα. Πρόκειται για ένα από τα καλύτερα intros στην ιστορία του σινεμά.

Το φθινοπωρινό, μουντό, συννεφιασμένο τοπίο της Ιντιάνα πίσω στο 1951 (η πλοκή εκτυλίσσεται σε εκείνη την εποχή ενώ η έμπνευση για τη δημιουργία του φιλμ ήταν στην πραγματικότητα η αληθινή ιστορία του λυκείου Milan που κέρδισε το πολιτειακό πρωτάθλημα το 1954), οι τεράστιες εκτάσεις από καλαμπόκι, οι γεμάτοι αυτοσχέδιες μπασκέτες αχυρώνες και τα παιδιά που σουτάρουν σε αυτές με το πρώτο φως της ημέρας, προσφέρουν στον θεατή μια πολύ έντονη μυρωδιά από το άρωμα με το οποίο το άθλημα πότισε την ιστορία της πολιτείας όλα αυτά τα χρόνια.

Στην πολιτεία αυτή, το άθλημα της καλαθοσφαίρισης έχει το υπόβαθρο θρησκείας. Συνόδευε τις κοινωνίες στα χρόνια των μεγάλων πολέμων, των σημαντικών ζυμώσεων και πολιτικών αλλαγών που συντελέστηκαν στις ΗΠΑ, μέχρι την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου και το σήμερα. Ήταν μέσο κοινωνικοποίησης, αναψυχής και σύνδεσης με τον υπόλοιπο κόσμο. Στην Ιντιάνα (όπως και σε πολλές μεσοδυτικές πολιτείες στα μέσα του εικοστού αιώνα) ήταν λόγος υπερηφάνειας για τους ντόπιους.

Σε καμία άλλη πολιτεία της Αμερικής ο κόσμος δεν είναι τόσο έντονα συνδεδεμένος με τις τοπικές σχολικές ομάδες. Παρά το γεγονός ότι η Ιντιάνα φιλοξενεί έναν τεράστιο επαγγελματικό οργανισμό όπως οι Pacers, η δημοτικότητα

της ομάδας του NBA είναι σημαντικά χαμηλότερη από την αντίστοιχη σχολικών ή πανεπιστημιακών ομάδων. Είναι η γη όπου ένα τοπικό παιχνίδι λυκείου μπορεί να αποτελεί σημαντικότερο γεγονός από τη συμμετοχή μιας επαγγελματικής ομάδας στους τελικούς της κορυφαίας λίγκας του πλανήτη.

Οι κάτοικοι της Ιντιάνα λατρεύουν να συζητούν για μπάσκετ. Γνωρίζουν το άθλημα σε βάθος και αρέσκονται να εμπλέκονται σε συζητήσεις και debates που αφορούν τεχνικές λεπτομέρειες. Μπορεί κάλλιστα κάποιος να δει ηλικιωμένες κυρίες με αξιοζήλευτο γνωστικό υπόβαθρο σχετικά με το άθλημα. Ο επισκέπτης καταλαβαίνει άμεσα το πάθος αυτής της πολιτείας για το μπάσκετ παρατηρώντας αυτοσχέδιες κατασκευές καλαθιών σε στύλους ή ημίκλειστα γήπεδα κάτω από ξύλινες στέγες που έχουν φτιαχτεί για την αποθήκευση ζωοτροφών. Τα γράμματα «I» και «U» βρίσκονται παντού κατά μήκος της πολιτείας, θυμίζοντας σε όλους ότι εδώ είναι η γη των Hoosiers.

Η Ιντιάνα στον Αμερικανικό εμφύλιο

Η Ιντιάνα υπήρξε από την αρχή ισχυρό μέλος της συμμαχίας του Βορρά στηρίζοντας την παράταξη του Union με κάθε τρόπο. Από την πρώτη στιγμή η πλειοψηφία των κατοίκων εξέφρασε ανοιχτά τα ενωτικά, πατριωτικά της συναισθήματα και έδειξε έμπρακτα ότι είναι έτοιμη να βοηθήσει ενάντια σε κάθε αποσχιστική τάση. Αυτό δεν σημαίνει ότι η πολιτεία δεν αντιμετώπισε προβλήματα συνοχής εντός των τειχών της.

Όταν ο Λίνκολν μιλούσε στους κατοίκους της Ιντιανάπολις στα μέσα του Φλεβάρη του 1861, τόνωνε το πατριωτικό αίσθημα μιας πολύ μεγάλης μερίδας που τασσόταν με το ρεπουμπλικανικό κόμμα. Παράλληλα όμως ο λόγος του χλευάστηκε από τους Δημοκρατικούς, οι οποίοι μέσα από εφημερίδες του δικού τους ελέγχου τον στόχευσαν ως δημαγωγό και ως κάποιον που ενδιαφέρεται κυρίως για την προώθηση των προσωπικών του συμφερόντων.

Ο βασικός προβληματισμός των κατοίκων της Ιντιάνα είχε να κάνει με την τύχη του γειτονικού Κεντάκι. Οι δύο πολιτείες είχαν μεγάλο ιστορικό φιλίας, συνεργασίας και στενών δεσμών. Χωρίζονταν από το φυσικό σύνορο του ποταμού Ohio. Υπήρχε λοιπόν μεγάλη αγωνία σχετικά με το ποια παράταξη θα υποστήριζε το Κεντάκι γιατί αυτή η απόφαση θα καθόριζε το πόσο κοντά θα βρισκόταν η Ιντιάνα σε εχθρικό έδαφος.

Ένα σημαντικό στοιχείο επίσης είναι ότι στο νότιο αλλά και στο κεντρικό τμήμα της Ιντιάνα κατοικούσε ένα αξιосέβαστο ποσοστό ανθρώπων με καταβολές από τον Νότο, σε αντίθεση με το βόρειο κομμάτι της πολιτείας όπου το νούμερο ήταν σημαντικά μικρότερο. Υπήρχαν αρκετοί νότιοι Hoosiers (όπως αποκαλούνται οι κάτοικοι της Ιντιάνα) που είχαν τάσεις υποστήριξης της Νότιας Συμμαχίας (Confederate States) και ως αποτέλεσμα σημαντικός διχασμός εντός των συνόρων της πολιτείας. Στην πλειοψηφία του πάντως οι πολίτες της Ιντιάνα ήταν αντίθετοι με το καθεστώς της δουλείας έχοντας γαλουχηθεί στα ιδεώδη της ελευθερίας μιας και ζούσαν αρκετά χρόνια ήδη σε μια από τις επονομαζόμενες Free States, παρά το γεγονός ότι στο ξεκίνημα του 19^{ου} αιώνα οι μαύροι πολίτες στερούνταν βασικών ελευθεριών στην περιοχή.

Ο βομβαρδισμός του Fort Summer (12-13 Απριλίου του 1861) κοντά στο Τσάρλεστον της Νότιας Καρολίνας ουσιαστικά ξεκαθάρισε το τοπίο στην Ιντιάνα. Ουκ ολίγοι υποστηρικτές του Δημοκρατικού κόμματος εντάχθηκαν στους Ρεπουμπλικάνους ενώ οι ψηφοφόροι των τελευταίων (ακόμα και οι λεγόμενοι «ειρηνιστές») θεώρησαν την επίθεση αυτή των Νοτίων ως προσβολή απέναντι στη σημαία και στην πατρίδα. Όταν λίγες ημέρες αργότερα ο πρόεδρος Λίνκολν θα ζητούσε στρατιωτική βοήθεια από την πολιτεία της Ιντιάνα, η ανταπόκριση στο κάλεσμα του ήταν άκρως εντυπωσιακή. Η αγροτική, πατριωτική Ιντιάνα προσέφερε περίπου 210.000 στρατιώτες στη συμμαχία του Union και αποτέλεσε σημαντική πηγή τροφοδοσίας σε επίπεδο τροφίμων (σιτηρά, κρέας).

Ιδεολογικές καταβολές

Η βιομηχανική ανάπτυξη στην περιοχή, η οποία ακολούθησε τον εμφύλιο πόλεμο, άλλαξε το οικονομικό αλλά και το πολιτικό τοπίο στην Ιντιάνα. Από τις Frontier Days και τη δεκαετία του 1850 όπου η πολιτεία μπόρεσε να δημιουργήσει μια πιο δίκαιη κοινωνία, στο λιγότερο αγροτικό μετεμφυλιακό τοπίο.

Η Ιντιάνα δημιουργήθηκε από αγροτικούς πληθυσμούς χαμηλού εισοδήματος επάνω στο ιδεολογικό τρίπτυχο «Θρησκεία-Οικογένεια-Σωστή ανατροφή των παιδιών». Το προσωνύμιο Hoosiers αποδίδεται στον κυβερνήτη Τζόζεφ Ράιτ. Έχει τη βάση του στην ινδιάνικη λέξη «Hoosa» που σήμαινε καλαμπόκι και αναφέρεται στους κατοίκους της Ιντιάνα που μετέφεραν στις βάρκες τους καλαμπόκι, συνήθως με προορισμό την Νέα Ορλεάνη.

Πρόκειται για μια ρεπουμπλικανική πολιτεία. Παρά το γεγονός ότι για χρόνια μετά τον πόλεμο η Ιντιάνα εντασσόταν στις λεγόμενες Swing states (αποτέλεσμα της βιομηχανοποίησης της περιοχής που άλλαξε τα δημογραφικά και ως συνέπεια τον πολιτικό χάρτη στην περιοχή), πλέον αποτελεί ένα από τα ισχυρά κέντρα του ρεπουμπλικανικού κόμματος. Από το 1940 μέχρι και σήμερα, η πολιτεία έχει δώσει μόλις δύο φορές το χρίσμα στους Δημοκρατικούς (το 1964 με τον Lyndon Johnson και το 2008 με τον Barak Obama έπειτα από μια πολύ κλειστή μάχη με τον John McCain).

Η Ιντιάνα είναι μια «λευκή» πολιτεία με το ποσοστό των λευκών κατοίκων της να ανέρχεται στο 82.8%. Παρότι έχει εξελιχθεί σε παγκόσμια μητρόπολη της φαρμακευτικής βιομηχανίας αλλά και της αυτοκινητοβιομηχανίας διατηρεί τις ρίζες της με το αγροτικό παρελθόν. Σε πολλές πόλεις και δη στο νοτιοανατολικό κομμάτι, υπάρχουν ημέρες-γιορτές όπου έχει καθιερωθεί τα παιδιά να πηγαίνουν με τα τρακτέρ στο σχολείο ως ένδειξη σεβασμού και υπερηφάνειας για τις αγροτικές καταβολές του τόπου.

Μια σημαντική σημείωση αναφορικά με τα δημογραφικά της αφορά τον μεγάλο αριθμό των Amish πληθυσμών που φιλοξενεί (όπως παρατηρείται επίσης στο Οχάιο και την Πενσυλβάνια). Πρόκειται για Ελβετογερμανούς-Αλσατούς Χριστιανούς, άκρως συντηρητικούς και μη δεκτικούς σε νέες τεχνολογίες οι οποίοι ζουν μια τελείως απλή ζωή, γεγονός που απεικονίζεται στον τρόπο με τον οποίον ντύνονται ή μεταφέρονται (αρκετοί από αυτούς χρησιμοποιούν άμαξες ακόμα και σήμερα ενώ οι πιο εξτρεμιστικές κοινότητες αρνούνται τη χρήση ρεύματος και φυσικά κινητών τηλεφώνων). Η βασική εκπαίδευση των παιδιών των Amish τελειώνει στη δεύτερη τάξη του Γυμνασίου καθώς από εκείνο το σημείο και έπειτα αυτά αποσύρονται από το σχολείο και διδάσκονται στο σπίτι αγροτικές δουλειές, ξυλουργική και την κατασκευή σπιτιών.

Η Ιντιάνα του γκρίζου και των σκληρών χειμώνων είναι η πολιτεία με τη μεγαλύτερη περιβαλλοντική μόλυνση στις ΗΠΑ κυρίως λόγω της συσσώρευσης πολλών εργοστασίων στην ευρύτερη περιοχή της Ιντιανάπολις.

Ο μύθος των Hoosiers

Το 1925 ο Dr. James Naismith βρέθηκε στην Ιντιάνα για να παρακολουθήσει ένα σχολικό τουρνουά. Το γήπεδο ήταν γεμάτο από 15.000 παθιασμένους οπαδούς και ο ενθουσιασμός ήταν τεράστιος. Η ατμόσφαιρα και η αγάπη του κόσμου για το

μπάσκετ συνεπήρε τον Naismith ο οποίος δήλωσε ότι «αν και το άθλημα εφευρέθηκε στη Μασαχουσέτη, στην πραγματικότητα κατάγεται από την Ιντιάνα όπου παραμένει το Νο1 στη συνείδηση του κόσμου».

Στην Ανατολική ακτή και στην περιοχή της Νέας Αγγλίας το baseball έχει πρωτοκαθεδρία ως προς τη δημοτικότητα του στο κοινό. Στον Νότο κυριαρχεί το football ενώ σε πολιτείες όπως αυτή της Μινεσότα και του Κολοράντο το ice hockey έχει ξεχωριστή θέση στις καρδιές του κόσμου. Στην Ιντιάνα δεν υπάρχει κάποιο άθλημα που μπορεί να ανταγωνιστεί σε δημοτικότητα το μπάσκετ. Είναι «η πολιτεία της καλαθοσφαίρισης».

Το 1892 ο αιδεσιμότατος Nicholas McCay βρέθηκε στη Μασαχουσέτη για να παρακολουθήσει μια προπόνηση στην οποία ο Dr. Naismith δίδασκε το άθλημα της καλαθοσφαίρισης. Το καινούργιο αυτό παιχνίδι κέντρισε το ενδιαφέρον του McCay ο οποίος φρόντισε να εντυφλήσει στους κανονισμούς του, αξιοποιώντας τη γνωριμία του με τον Naismith. Ο αιδεσιμότατος επέστρεψε στο Crawfordsville YMCA (Young Men's Christian Association) με ένα καινούργιο άθλημα στις αποσκευές του και την τεχνογνωσία να το διδάξει. Κάπως έτσι ήρθε το μπάσκετ στην πολιτεία της Ιντιάνα.

Το Πανεπιστήμιο της Ιντιάνα ιδρύθηκε το 1820. Το πρόγραμμα των Hoosiers ξεκίνησε στις 8 Φεβρουαρίου του 1901, μια δεκαετία μετά την ανακάλυψη του αθλήματος από τον Dr. James Naismith. Ήταν τότε που 6 αθλητές μαζί με περίπου 100 οπαδούς μπήκαν στο τραίνο και ταξίδεψαν από το Bloomington (έδρα του Indiana University) στην Indianapolis για να αντιμετωπίσουν τους Butler Bulldogs. Οι γηπεδούχοι κέρδισαν την αναμέτρηση με 20-17 ενώ επιβλήθηκαν των Hoosiers οριακά και στο δεύτερο παιχνίδι που διεξήχθη 13 ημέρες αργότερα.

Το μπάσκετ εξαπλώθηκε σαν επιδημία στην πολιτεία της Ιντιάνα. Η φύση του αθλήματος έπαιξε μεγάλο ρόλο σε αυτό. Στην αγροτική, αραιοκατοικημένη αυτή περιοχή δεν χρειαζόσουν πολλά άτομα για να παίξεις το καινούργιο αυτό σπορ. Τα σχολεία στις μικρότερες πόλεις άλλωστε είχαν λίγους μαθητές στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Ένα καλάθι στην αυλή του σπιτιού ή στον αχυρώνα και μια μπάλα ήταν αρκετά. Τα παιδιά των αγροτικών περιοχών μπορούσαν να παίξουν μόνα τους ενώ η παρουσία μερικών φίλων έντυνε την καινούργια αυτή δραστηριότητα με το πέπλο του ανταγωνισμού. Το μπάσκετ σε αυτές τις μικρές πόλεις ήταν μέσο κοινωνικοποίησης. Παράλληλα, η διεξαγωγή του σε κλειστά γυμναστήρια βοήθησε ιδιαίτερα στην ανάπτυξη του στην Ιντιάνα του σκληρού χειμώνα.

Το 1917 οι Hoosiers ξεκίνησαν να αγωνίζονται στο θρυλικό Men's Gymnasium, έναν Γοτθικό καθεδρικό εντός του συγκροτήματος του Πανεπιστημίου. Στον δεύτερο όροφο του κτιρίου κατασκευάστηκε ένα γήπεδο μπάσκετ χωρητικότητας 2.400 θεατών ενώ στον πρώτο όροφο υπήρχαν αποδυτήρια, πισίνα, γραφεία προσωπικού και μια αίθουσα τροπαίων. Οι θεατές απέκτησαν άμεση σύνδεση με το άθλημα. Συμμετείχαν ενεργά και φρόντισαν να εμβαθύνουν τη γνώση τους σε όρους τεχνικών λεπτομερειών. Πρόκειται για κάτι που χαρακτηρίζει την πολιτεία της Ιντιάνα μέχρι σήμερα. Όταν διαμαρτυρήθηκαν πως τα (αρχικά) ξύλινα ταμπλό των καλαθιών στο Men's Gymnasium παρεμπόδιζαν την οπτική τους πρόσβαση στο παιχνίδι, οι ιθύνοντες τα αντικατέστησαν με διαφανή. Κάπως έτσι, τα πρώτα γυάλινα διαφανή ταμπλό έκαναν την εμφάνισή τους στη χώρα.

Σήμερα το Simon Skjodt Assembly Hall (χωρητικότητας 17.222 θεατών) είναι μια από τις πιο δημοφιλείς αρένες στις ΗΠΑ. Από την πρώτη ημέρα λειτουργίας του, το 1971, τα εντός έδρας παιχνίδια των Hoosiers είναι sold out. Η ανδρική ομάδα μπάσκετ του Πανεπιστημίου της Ιντιάνα έχει κατακτήσει 5 εθνικά πρωταθλήματα. Παραμένει η τελευταία αήττητη πρωταθλήτρια ομάδα στο NCAA όταν το 1976, υπό τον Μπόμπι Νάιτ, έφτασε στον τίτλο χωρίς να ηττηθεί σε ολόκληρη τη σεζόν.

Η Ιντιάνα παράγει αρκετό ταλέντο στον χώρο του μπάσκετ, με βασικό αιμοδότη τα φημισμένα λύκεια της. Το πρωτάθλημα των High Schools ξεπερνάει σε δημοτικότητα τα αντίστοιχα του NBA και του NCAA εντός των συνόρων της πολιτείας. Με γνώμονα τον πληθυσμό της, η Ιντιάνα των 6.4 εκατομμυρίων κατοίκων, είναι η πιο επιτυχημένη πολιτεία στις ΗΠΑ σε παραγωγή επαγγελματιών αθλητών καλαθοσφαίρισης.

Οι Hoosiers έχουν τη δική τους ξεχωριστή κουλτούρα στον χώρο του μπάσκετ. Είναι η μοναδική ομάδα η οποία έχει επιλέξει να μην αναγράφεται το όνομα στο πίσω μέρος της φανέλας του αθλητή, θέλοντας να ωθήσει τους παίκτες «να αγωνίζονται για το όνομα που βρίσκεται στο μπροστινό μέρος της φανέλας» (όπου αναγράφεται η λέξη Indiana). Οι Purdue Boilermakers αποτελούν τους μεγάλους αντιπάλους των Hoosiers διαχρονικά. Το Purdue είναι ένα ίδρυμα στο βόρειο κομμάτι της Ιντιάνα που φημίζεται για την παραγωγή μηχανολόγων μηχανικών ενώ το Πανεπιστήμιο της Ιντιάνα βρίσκεται στον νότο και είναι γνωστό για την κλίση του στις φιλελεύθερες τέχνες και τα οικονομικά.

Ο «στρατηγός»

Ο Bob “The General” Knight υπήρξε μια από τις πιο αμφιλεγόμενες και έντονες προσωπικότητες στην ιστορία του αμερικανικού αθλητισμού. Ήταν αυτός που άλλαξε τη σύγχρονη ιστορία των Hoosiers και επέδρασε όσο λίγοι στην εποχή του στον τρόπο που παίζεται και κοιουτσάρεται το άθλημα.

Αυστηρός, λάτρης της απόλυτης πειθαρχίας και πολύ ευθύς στο επικοινωνιακό κομμάτι, ο Knight δημιούργησε τη δική του «σχολή» αναφορικά με το στυλ προπονητικής αλλά και την όλη φιλοσοφία του σχετικά με τη λειτουργία μιας ομάδας μπάσκετ. Οι παιδαγωγικές του μέθοδοι αμφισβητούνται έντονα σήμερα. Ήταν κάτι που έγινε λιγότερα ηχηρά και στο παρελθόν όπου οι κοινωνίες στις ΗΠΑ ήταν διαφορετικές και το μιλιταριστικό στυλ σαφέστατα πιο αποδεκτό και συμβατό με τα ιδεώδη της εποχής.

Αυτό που κανείς δεν αμφισβητεί είναι ότι ο «στρατηγός» (προσωνόμιο του Knight) ήταν χαρισματικός. Μια ιδιοφυΐα του αθλήματος που είχε μια σπάνια ικανότητα να διαβλέπει (σε πολύ πρώιμο στάδιο) το ταλέντο και να το αναπτύσσει. Ο Knight μπορούσε να αναγνωρίσει τις δυνατότητες που υπήρχαν βαθιά μέσα στους αθλητές του και τους πίεζε στα άκρα μέχρι να τις εμφανίσουν στο παρκέ. Φόρτωνε τους πάντες γύρω του (προσωπικό, assistants) με αρκετές αρμοδιότητες και απαιτούσε υπευθυνότητα. Συχνά έβγαине εκτός ελέγχου με αποκορύφωμα το ντέρμπι απέναντι στο Purdue τον Φεβρουάριου του 1985, όταν αντέδρασε στις διαιτητικές αποφάσεις πετώντας μια καρέκλα στον αγωνιστικό χώρο.

Ο κόουτς Knight ήρθε στο Bloomington σε ηλικία 31 ετών. Μετρούσε ήδη 6 σεζόν ως πρώτος προπονητής στη Στρατιωτική Ακαδημία. Ένας από τους πιο φημισμένους παίκτες-μαθητές του εκεί ήταν ο μετέπειτα θρυλικός κόουτς του Duke, Mike Krzyzewski. Ο Knight πήγε στην Ιντιάνα με τη φήμη του “disciplinarian”. Ήταν μια στοχευμένη κίνηση από τους ιθύνοντες των Hoosiers καθώς την προηγούμενη σεζόν, ο κόουτς Lou Watson είχε χάσει τα αποδυτήρια και τη γραμμή επικοινωνίας με τους παίκτες με αποτέλεσμα να απολυθεί πριν τελειώσουν οι υποχρεώσεις της ομάδας.

Οι Hoosiers είχαν ήδη μια σπουδαία διαδρομή και ένα ένδοξο παρελθόν στον χώρο της καλαθοσφαίρισης όταν ο κόουτς έφτασε στο Bloomington από το West Point. Μετρούσαν δύο εθνικά πρωταθλήματα (1940, 1953) υπό τον κόουτς “Branch” McCracken ο οποίος είχε αφήσει τον πάγκο της ομάδας το 1965, μετά από 23 συνολικά σεζόν στο τιμόνι του IU.

Ο Knight άλλαξε τον τρόπο που είχαν συνηθίσει να βλέπουν το μπάσκετ οι οπαδοί του Πανεπιστημίου της Ιντιάνα. Παρότι ήταν προφανές ότι ο καινούργιος προπονητής των Hoosiers ήταν ένας εκ των κορυφαίων νεαρών κόουτς στη χώρα την εποχή εκεί, γνώρισε αρχικά την αμφισβήτηση καθώς θέλησε να εγκαταστήσει ένα τελείως διαφορετικό αγωνιστικό μοντέλο στην Ιντιάνα. Οι ομάδες του IUδούλευαν επάνω σε μια συγκεκριμένη πλατφόρμα για πολλά χρόνια, υποστηρίζοντας το γρήγορο μπάσκετ με τα πολλά περιφερειακά σουτ (run & shoot brand of basketball). Ο Knight αντίθετα ήταν κοινώνος μιας διαφορετικής φιλοσοφίας. Είχε τη φήμη του ανθρώπου που ξέρει να οικοδομεί φιλόπρονες, σκληρές αμυντικά ομάδες οι οποίες στόχευαν στο να ελέγξουν τον ρυθμό του αγώνα. Ήταν αυτός που εισήγαγε την επίθεση Motion στο IU, εμπλουτίζοντας τη με τις αρχές της Princeton Offense ώστε να δημιουργήσει περισσότερες δράσεις μακριά από τη μπάλα. Ήταν μια επιθετική διαδικασία σύνθετη, η οποία απαιτούσε πειθαρχία στους κανόνες, απόλυτη συγκέντρωση και σωστή εκτέλεση των βασικών για να υποστηριχθεί ο multi cutting & screening χαρακτήρας της, πάντα με στόχο την τελική προσπάθεια υπό καλές προϋποθέσεις.

Το καινούργιο στυλ του IU υπό τον Knight έγινε γρήγορα ένα από τα μεγαλύτερα προπονητικά trends παγκοσμίως, σε μια εποχή όπου η πληροφορία μεταδιδόταν σαφώς πιο αργά σε σχέση με σήμερα. Στη δεύτερη μόλις σεζόν του στο Bloomington οι Hoosiers έφτασαν στο Final Four του NCAA όπου ηττήθηκαν από τη μεγάλη ομάδα του UCLA. Κατέκτησαν 3 εθνικά πρωταθλήματα (1976, 1981, 1987) και έφτασαν συνολικά σε 5 Final Fours υπό τον «Στρατηγό».

Ο Knight αποχώρησε από το IU τον Σεπτέμβρη του 2000. Λίγους μήνες νωρίτερα είχε ξεσπάσει ένα σκάνδαλο μετά από την αποκάλυψη ενός πρώην παίχτη του για την άσκηση σωματικής βίας επάνω του από τον προπονητή των Hoosiers. Η διοίκηση του πανεπιστημίου μίλησε για «μηδενική ανοχή» στη συμπεριφορά του κόουτς της ομάδας. Στις αρχές του Σεπτέμβρη, ένας πρωτοετής μαθητής (του οποίου ο πατριός ήταν γνωστός για την έντονη κριτική του στον «Στρατηγό») χαιρέτησε τον Knight αποκαλώντας τον με το επίθετο του, χωρίς να του αποδώσει τον κατάλληλο σεβασμό. Τα όσα ακολούθησαν στη συνέχεια οδήγησαν στην αποπομπή του κόουτς από την ομάδα μπάσκετ μετά από 30 χρόνια θητείας. Οι οπαδοί των Hoosiers κινήθηκαν ανοιχτά εναντίον της διοίκησης για την απόφαση αυτή. Ένα χρόνο μετά, ο Knight υπέγραψε στο Texas Tech.

ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τελικά το μπάσκετ στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής είναι άθλημα του χωριού και του αχυρώνα ή το παιχνίδι των μεγάλων αστικών κέντρων; Προφανώς το τελικό συμπέρασμα περιλαμβάνει και τις δύο απαντήσεις. Και αυτό δείχνει χαρακτηριστικά τη δυναμική ενός αθλήματος το οποίο μπόρεσε να ανθήσει και να γιγαντωθεί σε διαφορετικό κάθε φορά περιβάλλον κοινωνικά και πολιτικά, αποτελώντας κομμάτι της αμερικανικής κουλτούρας και παράλληλα συνοδοιπόρο στη δημιουργία της παγκόσμιας κοινωνίας που έχουν δημιουργήσει οι ΗΠΑ στις ημέρες μας.

Πολύ εύστοχα οι Kirsch και Nolte (Kirsch, Nolte, 2000) υπογράμμισαν τις γραμμές επικοινωνίας που άπλωσαν τα σπορ μεταξύ των διαφορετικών φυλών στη «γη των ευκαιριών», πατώντας στην εξωστρέφεια και την ανεκτικότητα σε νέες τεχνικές και οπτικές ως μέσα βελτίωσης σε κάθε κλάδο. Το blending των διαφορετικών ιδεών και προσεγγίσεων εκτόξευσε τα σπορ και φυσικά την παραγωγική δυναμική της κοινωνίας των ΗΠΑ οδηγώντας την στη μορφή που έχει και στη θέση που κατέχει σήμερα στο παγκόσμιο οικονομικό και γεωπολιτικό «γήπεδο».

Το άθλημα της καλαθοσφαίρισης στην πιο αγνή του μορφή, αυτή του σχολικού/κολεγιακού αθλητισμού, υπήρξε βασικό εργαλείο κοινωνικοποίησης, φέρνοντας πιο κοντά τους ανθρώπους σε εποχές έντονης εσωστρέφειας, διχασμού και προκατάληψης για τη χώρα. Έδωσε πνοή σε περιοχές που έμοιαζαν ξεχασμένες από τα μεγάλα κέντρα, ταυτότητα και υπερηφάνεια σε ανθρώπους και μικροκοινωνίες που την χρειάζονταν απεγνωσμένα. Κυρίως όμως, συνέβαλλε τα μέγιστα στο να γκρεμιστούν στερεότυπα του παρελθόντος, βοηθώντας τους Αμερικανούς να μάθουν να ζουν «μαζί» ανεξάρτητα από το χρώμα του καθενός, σε μια εποχή έντονων φυλετικών διακρίσεων. Η εξέλιξη του αθλήματος και των κοινωνιών γύρω από αυτό απαντά με οριζόντιο τρόπο στο περίφημο σύγγραμμα του Χάντιγκντον (Χάντιγκντον, 1996) σχετικά με αυτό που έρχεται, προτάσσοντας τη σύμπραξη και όχι τη σύγκρουση των πολιτισμών. Το μέλλον βρίσκεται στην αποδοχή και όχι στην επιβολή.

Πολλοί από αυτούς τους μεγάλους δασκάλους των σπουδαίων κολεγιακών προγραμμάτων που αναφέραμε, έβαλαν το δικό τους λιθαράκι στο να απαλειφθούν τα

πάθη και να οικοδομηθεί μια πολυπολιτισμική κοινωνία ισότητας, η οποία αποτελεί τη βάση της δυναμικής οικονομίας των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στα νεότερα χρόνια. Ήταν αυτός ακριβώς ο πολυπολιτισμικός χαρακτήρας του αθλήματος και οι αρχές που διέπουν το οικοσύστημα ενός αθλητικού συνόλου (ισότητα, αξιοκρατία, πειθαρχία, ομαδική δουλειά με μόνο στόχο το κοινό καλό) που έδειξε με τον δικό του τρόπο τον δρόμο για μια καλύτερη, πιο παραγωγική κοινωνία.

Στη μελέτη μας αυτή παρουσιάσαμε πρόσωπα που πέτυχαν ακολουθώντας διαφορετικά μοντέλα ηγεσίας. Αυταρχικά μοντέλα όπως του Bob Knight στη συντηρητική Ιντιάνα ή του Mike Krzyzewski στο ιδιωτικό και με τάσεις ελιτισμού Ντιούκ αλλά και δημοκρατικά όπως αυτό του Dean Smith στο οικοδομημένο σε μια πιο λαϊκή βάση UNC. Είδαμε επίσης διαφορετικές αγωνιστικές φιλοσοφίες οι οποίες ποίκιλλαν ανάλογα με την εποχή. Το μπάσκετ στην περίοδο όπου οι μαύροι αθλητές δεν είχαν δικαίωμα συμμετοχής, στα χρόνια του περιορισμού της ντρίμπλας και της απουσίας του τριπόντου.

Παρακολουθήσαμε επίσης τις ζυμώσεις που έγιναν σε όρους προπονητικής φιλοσοφίας αλλά και λειτουργίας των προγραμμάτων στην εποχή του διαχωρισμού (segregation). Είναι χαρακτηριστική η κατεύθυνση των προπονητών στις λεγόμενες «λευκές περιοχές» των μεσοδυτικών πολιτειών, σε ένα στυλ παιχνιδιού που βασιζόταν στο passing game και στην κίνηση μακριά από τη μπάλα με όχημα τα πολλά screens και τα «κοψίματα» (cuts) ώστε η επίθεση να παράγει δημιουργία και καταστάσεις για εκτέλεση υπό καλές προϋποθέσεις. Αυτός ήταν ο τρόπος που οι τεχνικοί ηγέτες αυτών των προγραμμάτων προσπάθησαν να ματσάρουν την αθλητική υπεροχή των μαύρων παιχτών και την ικανότητα τους στο παιχνίδι προσωπικής φάσης σε μια περίοδο όπου αυτοί είχαν ενσωματωθεί κανονικά πλέον στα κολέγια των μεγάλων (και πιο φιλελεύθερων κοινωνικά) μητροπόλεων της ανατολικής και δυτικής ακτής. Η φύση αυτών σύνθετων επιθέσεων που στην πλειοψηφία τους απαιτούσαν αθλητές με υψηλή αντίληψη και δείκτη κατανόησης σχετικά με τα καθήκοντα του στο παρκέ και εντός του διαδραστικού χαρακτήρα του παιχνιδιού, αποτέλεσαν «άλλοθι» για αρκετούς κόουτς-εκπροσώπους του παλαιού συντηρητικού καθεστώτος για τη μη επιλογή μαύρων παιχτών στις κολεγιακές τους ομάδες καθώς δικαιολογούσαν την απόφασή τους προτάσσοντας το αβάσιμο επιχείρημα του «χαμηλού IQ» λόγω της περιορισμένης πρόσβασης (των μαύρων) στα καλά σχολεία της εκάστοτε πολιτείας.

Βασικός στόχος αυτής της μελέτης ήταν η παρουσίαση της αμερικανικής κουλτούρας και η επίδραση της στα μεγάλα κολεγιακά προγράμματα καλαθοσφαίρισης με ένα τρόπο που δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα στον ευρωπαϊκό χώρο. Σημείο αναφοράς στη συγγραφή της υπήρξαν οι πολιτιστικές ρίζες της εκάστοτε πολιτείας, τα δημογραφικά και η πολιτική ιστορία πάντα με κεντρικό σημείο τον αμερικανικό εμφύλιο και την εξέλιξη των πολιτικών ιδεών που επηρέασαν σημαντικά τα κορυφαία αυτά προγράμματα καλαθοσφαίρισης.

Η αναφορά δε στους μεγάλους «δασκάλους» ήταν επιλεκτική και έγινε με κριτήριο το μέγεθος του αποτυπώματος που άφησε ο καθένας από αυτούς στην αγωνιστική ιστορία του κολεγίου αλλά και στην κοινωνία της εκάστοτε πολιτείας. Πολλοί από αυτούς έδειξαν τον τρόπο που οφείλει να λειτουργεί ένα γκρουπ ανθρώπων και έθεσαν νέα standards στον τρόπο που διοικούνται ομάδες ανθρώπων με υψηλούς στόχους, αποτελώντας πρότυπα όχι μόνο για το μετέπειτα αθλητικό κομμάτι αλλά και για το αντίστοιχο των επιχειρήσεων. Με τις ρίζες του αθλήματος να βρίσκονται στις Ηνωμένες Πολιτείες, αυτοί οι «γκουρού» του αθλήματος, συνειδητά ή μη, έγιναν «ιεροκήρυκες» του σε όλα τα μήκη και πλάτη του πλανήτη συντελώντας στην επιβολή των αμερικανικών ιδεών και του αμερικανικού πολιτισμού στην πλειονότητα των χωρών που ασχολήθηκαν ενεργά με το μπάσκετ. Ακριβώς τέτοιοι άνθρωποι λείπουν σήμερα από τις Ηνωμένες Πολιτείες ώστε να τις βοηθήσουν να βρουν πάλι την ταυτότητα τους σε μια δεύτερη περίοδο εσωτερικού διχασμού και τη θέση τους ως ηγέτιδα δύναμη του πλανήτη.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Athearn, Robert G. (2021). *In Search of Canaan: Black Migration to Kansas, 1879-80*. Lawrence: The University Press of Kansas
- Beyer, J. & Hannah. D. R. (2000). The cultural significance of athletics in US higher education, *Journal of Sport Management*, 14(2), 105-132
- Bigham, Darrel E. (1988). *An Evansville Album: Perspectives on a River City, 1812-1988*. Bloomington: Indiana University Press
- Bolin, James D. (2019). *Adolph Rupp and the Rise of Kentucky Basketball*. Lexington: The University Press of Kentucky
- Deutsch, J. A. , Cohen, R. M. , Johnson, R. T. , & Neft, D. S. (1975). *The Scrapbook History of Baseball*. Indianapolis, Indiana: Bobbs-Merrill
- Duduit, D. (2021). *Heart of a Hoosier: A Year of Inspiration from IU Men's Basketball*. Bloomington: Indiana University Press
- Flower, R. D. (2009). Institutionalized hypocrisy: The myth of intercollegiate athletics. *American Educational History Journal*, 36(1/2), 343
- Flyvbjerg, B. (2006) Five Misunderstandings About Case-Study Research, *Qualitative Inquiry* 12 (2): 219-245, DOI: <https://doi.org/10.1177/1077800405284363>
- Gibbs, Wilma L. ed. (1993) *Indiana's African-American Heritage: Essays from Black History News & Notes*. Indianapolis: Indiana Historical Society
- Gerstle, G. (2017). *American Crucible*. Princeton: Princeton University Press.
- Huntington, S. (1996). *The clash of civilization and the remaking of world order*, New York: Simons & Schuster
- Johnson, S. M. (2019). *Phog: The Most Influential Man in Basketball*. Nebraska: University of Nebraska Press.

- Kaelber, Lutz. (2003). Protestantism and Capitalism: The Mechanisms of Influence by Jere Cohen. *The Canadian Journal of Sociology / Cahiers canadiens de sociologie*. 28. 575-581. 10.2307/3341846.
- Kerkhoff, B. (2014). Phog Allen: Remembered as a Jayhawk but his Greatness Began in Jackson County.”. *Jackson County Historical Society Journal*.
- Kirsch, G., Nolte, C. (2000). *Encyclopedia of Ethnicity and Sports in the United States*. Connecticut: Greenwood Publishing Group
- Lucas, A. (2010). *Carolina Basketball: A Century of Excellence*. Chapel Hill: Univ of North Carolina Press.
- Luschen, G. (1972). Zur Soziologie des Sports. In *Sport im Blickpunkt der Wissenschaften* (pp. 101-135). Springer, Berlin, Heidelberg.
- Mamanazarqizi, T. U. D. (2021). THE HISTORY OF BASKETBALL AND DEVELOPMENT STAGES.
- Mattingly, D. (2007). *An imperial possession: Britain in the Roman Empire, 54 BC-AD 409*. Penguin UK.
- Mechikoff, R. & Estes, S. (1993). *A History and Philosophy of Sport and Physical Education*. Wm. C. Brown & Benhmark Publishers
- Miller, M. L. (2009). *Slaves to fashion: Black dandyism and the styling of black diasporic identity*. Durham: Duke University Press
- Muniowski, L. & Jachec, T. (2017). Illusory facets of sport: The case of Duke University basketball team. *Physical Culture and Sport*, 75(1), 43.
- Nourayi, M. M. (2020). A Historical Perspective of Professional Basketball and Rules Changes in North America. *Journal of Sports and Games*, 2(1), 1-9.

- Pratt, L. J., Hutchinson, E. B., & Middleton, C. (2018). Factors that impact compensation of NCAA head basketball coaches. *Journal for Economic Educators*, 18(2), 61-90.
- Ready, M. (2005). *The tar heel state: A history of North Carolina*. Columbia: University of South Carolina Press
- Simons, H. (2014) "Case Study Research: In-depth Understanding In Context" in P. Leavey (ed.) *The Oxford Handbook of Qualitative Research* OUP, Oxford, pp. 455-470.
- Smith, D. (2022). *The Leader as Coach*. True North Field book, Emerging Leader Edition: *The Emerging Leader's Guide to Leading Authentically in Today's Workplace*, 147
- Splitt, F. (2009). *The knight commission on intercollegiate athletics: why it needs fixing*. Glenview, IL: The Drake Group, 1-41
- Stake, R. E. (1995) *The art of case study research*, Sage, Thousand Oaks.
- Swade, J. (2013). *The Holy Grail of Hoops: One Fan's Quest to Buy the Original Rules of Basketball*. New York: Simon and Schuster
- Thompson, C., Clotter, J. (2018). *A New History of Kentucky*. Lexington: The University Press of Kentucky
- Vanover, E. T. & DeBowes, M. M. (2013), *The impact of intercollegiate athletics in higher education*, *Higher Education Politics & Economics*, 1(1), 1.
- Woodward, C. V. & McFeely, W. S. (2002). *The strange career of Jim Crow*. New York: Oxford University Press.

Yin, R. K., (2009) Case study research: design and methods (fourth, Vol. 5). Los Angeles: Sage Publications.

Zinn, H. (1995). A people's history of the United States: 1492-present. New York: HarperPerennial.

Βερέμης, Θ. (2010). Από το 1776 έως σήμερα, Η Εκδοχή ενός ταξιδιώτη, Αθήνα: Εκδόσεις Πολιτεία

Λάβδας, Κ. (2012). Πολιτική Ανάπτυξη, Δημοκρατία και Εξωστρέφεια στις ΗΠΑ, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

Παπανούτσος, Ε. (1966). Αμερική: Ένα κεφάλαιο της ιστορίας του ανθρώπου, Αθήνα: Εκδόσεις Ίκαρος